Opłata pocztowa uiszczona gotówką!

Katowice, dnia 27 kwietnia 1937.

# GAZETA URZĘDOWA

## WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

# Dział Administracji Szkolnej

## Nr 4.

Poz.: **TREŚĆ:** str.

Poz. 79.

## USTAWA

z dnia 22 lutego 1937 r.

**o prywatnych szkołach wyższych.**

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 89 z 26. II. 1937 r.)

**Art. 1.** (1) Za prywatne szkoły wyższe w rozumieniu ustawy niniejszej uważa się prywatne szkoły wyższe, nie objęte ustawą z dnia 15 marca 1933 r. o szkołach akademickich (Dz. U R. P. Nr 29, poz. 247). Szkoły te mają na celu nie tylko kształcenie i wychowanie młodzieży na świadomych swych obowiązków obywateli Rzeczypospolitej, ale także przyczynianie się do rozwoju odpowiednich gałęzi wiedzy.

(2) Ilekroć ustawa niniejsza używa określenia „szkoła wyższa", rozumieć należy pod tym prywatną szkołę wyższą, nie objętą postanowieniami ustawy z dnia 15 marca 1933 r. o szkołach akademickich.

**Art. 2.** Opiekę i nadzór nad szkołami wyższymi sprawuje bezpośrednio Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

**Art. 3.** (1) Na założenie szkoły wyższej wymagane jest zezwolenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(2) Zezwolenie na założenie szkoły wyższej może być udzielone tylko osobie prawnej, mającej siedzibę na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, pod warunkiem:

a) przedstawienia celem zatwierdzenia statutu szkoły, odpowiadającego wymaganiom dydaktycznym i naukowym, określającego cele i ustrój szkoły oraz czyniącego zadość innym wymaganiom niniejszej ustawy,
b) przysposobienia szkoły do pracy naukowotwórczej przez zapewnienie jej nauczycieli o odpowiednich kwalifikacjach i należytego wyposażenia,
c) zapewnienia szkole odpowiedniego lokalu, urządzeń i pomocy naukowych,
d) wykazania, że środki utrzymania szkoły będą wystarczające.

(3) Zezwolenie na otwarcie szkoły traci moc, jeżeli w ciągu roku od jego wydania szkoła nie zostanie otwarta lub jeżeli Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego orzeknie przed otwarciem szkoły, że właściciel przestał czynić zadość jednemu z warunków, określonych w pkt. b), c) lub d) ustępu poprzedzającego.

**Art. 4.** (1) Władzami szkoły wyższej są dyrektor szkoły i rada szkoły. W skład rady szkoły wchodzą dyrektor, nauczyciele i przedstawiciel właściciela szkoły. Statut szkoły wyższej może przewidywać udział w radzie szkoły znawców odpowiednich dziedzin wiedzy lub innych osób.

(2) Statut szkoły wyższej określa kompetencje dyrektora, rady szkoły i właściciela szkoły, obowiązki właściciela w zakresie dostarczania szkole środków materialnych oraz warunki zwinięcia szkoły przez właściciela.

(3) Statut szkoły wyższej ustala również zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej dyrektora (nauczycieli), organizację władz dyscyplinarnych szkoły oraz postępowania dyscyplinarnego.

**Art. 5.** Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdza, po wysłuchaniu opinii resortowo zainteresowanych ministrów, program studiów i egzaminów w szkołach wyższych; nadto Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdza roczny program nauk oraz skład komisji egzaminacyjnej, przy czym może delegować swego przedstawiciela na egzaminy dyplomowe.

**Art. 6.** Szkoła wyższa obowiązana jest składać Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego sprawozdania roczne oraz wszelkie inne, wymagane od niej dane, dotyczące jej działalności.

**Art. 7.** (1) Dyrektora, jego zastępcę i nauczycieli zatwierdza Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, przy czym dyrektora i jego zastępcę na okres trzyletni.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zażądać usunięcia dyrektora lub nauczyciela, jeżeli uzna, że:

a) wywiera na słuchaczy szkodliwy wpływ,
b) nie przestrzega obowiązujących przepisów i postanowień statutu szkoły,
c) winien jest rażącego zaniedbania obowiązków dyrektora lub nauczyciela.

(3) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zawiesić w czynnościach dyrektora lub nauczycieli w przypadkach, przewidzianych w ustępie poprzedzającym.

(4) Przed zażądaniem usunięcia dyrektora (nauczyciela) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do jego wiadomości zarzuty, wyznaczając mu zarazem stosowny termin do udzielenia wyjaśnień.

**Art. 8.** Statut określa warunki przyjmowania słuchaczy szkół wyższych.

**Art. 9.** Przepisy dyscyplinarne dla słuchaczy ustala statut szkoły.

**Art. 10.** Absolwenci szkoły wyższej otrzymują świadectwa lub dyplomy, określające zakres wiedzy, zdobytej w tej szkole.

**Art. 11.** Słuchacze szkół wyższych zakładać mogą w obrębie szkoły stowarzyszenia, działające pod nadzorem szkoły. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustala warunki i tryb zakładania tych stowarzyszeń oraz ich rozwiązywania, zgłaszania lub też rejestracji, zatwierdzania statutów i dokonywania ich zmiany, uzyskiwania przez stowarzyszenie osobowości prawnej, sposób i zakres sprawowania nadzoru i opieki nad nimi, jako też odpowiedzialności członków zarządu za działalność stowarzyszeń.

**Art. 12.** (1) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zamknąć szkołę wyższą, jeżeli uzna, że:

a) poziom nauczania w szkole jest nie wystarczający,

b) szkoła nie przestrzega obowiązujących przepisów lub postanowień statutu,

c) nauczanie odbywa się w duchu nielojalnym w stosunku do Państwa, lub też szkoła nie przeciwdziała skutecznie szkodliwym pod względem wychowawczym wpływom na słuchaczy,

d) szkoła nie rozwija działalności naukowotwórczej,

e) właściciel przestał czynić zadość jednemu z warunków, określonych w art. 3 ust. (2) pkt b), c) i d).

(2) Przed wydaniem orzeczenia, zamykającego szkołę, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości właściciela i dyrektora szkoły zarzuty, wyznaczając im równocześnie stosowny termin do udzielenia wyjaśnienia.

**Art. 13.** Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zawiesić czynności szkoły wyższej oraz może zarządzić czasowe jej zamknięcie, w całości lub w częściach, jeżeli uzna, że względy wychowawcze tego wymagają. Decyzja taka może być połączona z zarządzeniem nowych wpisów po otwarciu przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego szkoły lub jej części.

**Art. 14.** W razie zwinięcia lub zamknięcia szkoły wyższej akta i pieczęcie szkolne powinny być złożone w instytucji, wskazanej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

**Art. 15.** (1) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może na wniosek właściciela szkoły wyższej nadać jej osobowość prawną, ustalając zarazem jej ustrój oraz kompetencje jej organów.

(2) Nad gospodarką finansową szkoły, posiadającej osobowość prawną, sprawuje nadzór komisja kontrolująca, w której skład nie mogą wchodzić osoby, wykonywające zarząd majątkiem lub gospodarką finansową szkoły lub też będące członkami organów szkoły, zarząd ten wykonywających. W razie odmowy władz szkoły zastosowania się do żądań komisji, rozstrzyga ostatecznie Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

**Art. 16.** Szkoły wyższe, istniejące w dniu wejścia w życie ustawy niniejszej, są obowiązane w przeciągu roku wypełnić warunki, wskazane w art. 3 ust. (2). Szkoły, które nie uczynią zadość powyższym wymaganiom, będą zamknięte w terminie, oznaczonym przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, o ile nie uzyskają orzeczenia, przewidzianego w art. 2 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 343), stwierdzającego spełnienie warunków, wymaganych przez tę ustawę do otwarcia szkoły.

**Art. 17.** Ustawa niniejsza nie dotyczy wyższych seminariów duchownych, utrzymywanych na mocy art. XIII ust. 2) Konkordatu, zawartego pomiędzy Stolicą Apostolską a Rzecząpospolitą Polską, podpisanego w Rzymie dnia 10 lutego 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr 72, poz. 501), katolickich zakładów teologicznych oraz szkół artystycznych.

**Art. 18.** Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej tracą moc obowiązującą wszystkie przepisy, wydane w sprawach, uregulowanych ustawą niniejszą.

**Art. 19.** Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

**Art. 20.** Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. *)

Prezydent Rzeczypospolitej: **I. Mościcki.**
Prezes Rady Ministrów: **Sławoj Składkowski.**

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) **W. Świętosławski.**

---

*) tj. z dniem 26 lutego 1937 r.

### 80.

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 90 z 26. II. 1937 r.)

## USTAWA

z dnia 22 lutego 1937 r.

**o ulgach w spłacie należności z tytułu stypendiów i pożyczek.**

**Art. 1.** (1) Obniża się o 30% nie spłacone należności z tytułu pobranych przed dniem 1 września 1932 r. stypendiów i pożyczek z funduszów, wymienionych w art. 3 ustawy z dnia 30 października 1923 r. o państwowych stypendiach oraz innych formach pomocy dla młodzieży akademickiej (Dz. U. R. P. Nr 118, poz. 942).

(2) Przepis ust. (1) nie dotyczy osób, których dochód, podlegający państwowemu podatkowi dochodowemu, przekracza kwotę 300 zł miesięcznie.

(3) Pomocnicze siły naukowe szkół akademickich zwalnia się od spłaty należności z tytułu pobranych przed dniem 1 września 1932 r. stypendiów i pożyczek z funduszów, wymienionych w art. 3 ustawy z dnia 30 październikа 1923 r. o państwowych stypendiach oraz innych formach pomocy dla młodzieży akademickiej.

**Art. 2.** Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

**Art. 3.** Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. *)

Prezydent Rzeczypospolitej: **I. Mościcki.**
Prezes Rady Ministrów: **Sławoj Składkowski.**
Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
**W. Świętosławski.**

*) tj. z dniem 26 lutego 1937 r.

---

### 81.

(Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 3 z dnia 25 marca 1937 r., poz. 55.)

## ROZPORZĄDZENIE

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.**

z dnia 2 marca 1937 r. (Nr II S-849/37)

**o organizacji państwowego liceum ogólnokształcącego.**

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389), zarządzam co następuje:

**§ 1.** Liceum ogólnokształcące dzieli się na wydziały: humanistyczny, klasyczny, matematyczno-fizyczny i przyrodniczy. Przy odpowiedniej liczbie uczniów można łączyć wydziały na lekcjach niektórych przedmiotów.

**§ 2.** Każdy wydział liceum składa się z dwóch klas o kursie jednorocznym.

**§ 3.** Liczba uczniów w klasie licealnej, której nie podzielono na oddziały, względnie liczba uczniów w oddziale, również w razie łączenia wydziałów (§ 1) nie może w zasadzie przekraczać 40.

**§ 4.** Do uruchomienia jednej klasy względnie jednego oddziału licealnego klasy I potrzeba przynajmniej 20 uczniów: w przypadkach wyjątkowych można za zgodą Ministerstwa uruchamiać klasę dla mniejszej liczby uczniów.

**§ 5.** Przyjmowanie uczniów do klasy I licealnej odbywa się według osobnego regulaminu.

**§ 6.** W zakresie organizacji roku szkolnego w liceum i podziału na okresy mają analogiczne zastosowanie przepisy, obowiązujące w gimnazjum ogólnokształcącym.

**§ 7.** Klasy pierwsze liceum podlegają kierownictwu dyrektora (przełożonej) gimnazjum, przy którym zostały utworzone. Zakres obowiązków i kompetencji dyrektora (przełożonej) pozostaje bez zmiany.

**§ 8.** Każda klasa względnie oddział licealny ma swojego opiekuna klasowego (opiekunkę klasową) spośród nauczycieli, zatrudnionych w danej klasie (oddziale).

**§ 9.** Dyrektor (przełożona), nauczyciele, uczący w klasie I liceum, lekarz szkolny, a tam, gdzie jest, psycholog szkolny, tworzą Radę Pedagogiczną liceum, która spełnia swoje funkcje na zasadach, obowiązujących w gimnazjum ogólnokształcącym.

**§ 10.** Plany godzin przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych na poszczególnych wydziałach oraz zakres materiału i metody nauczania określają osobne przepisy.

**§ 11.** Przy nauczaniu przedmiotów, których program przewiduje prowadzenie zajęć uczniów w pracowniach, np. fizyki i chemii, biologii, klasę (oddział), liczącą nie mniej niż 30 uczniów, — zależnie od warunków pracy — można dzielić na dwie grupy.

**§ 12.** Naukę przedmiotów nadobowiązkowych można w zasadzie organizować po zgłoszeniu się co najmniej 15 uczniów.

Uczeń może się uczyć jednego przedmiotu nadobowiązkowego, a tylko wyjątkowo dwóch. Uczęszczanie na naukę wybranego przedmiotu nadobowiązkowego obowiązuje ucznia w ciągu całego roku szkolnego.

**§ 13.** Klasyfikowanie uczniów klasy I liceum w poszczególnych okresach odbywa się według zasad, ustalonych dla gimnazjum ogólnokształcącego.

**§ 14.** Promowanie uczniów klas pierwszych odbywa się na podstawie stopni rocznych z przedmiotów obowiązkowych. Stopnie z przedmiotów nadobowiązkowych nie mają wpływu na promocję. Uczeń może być promowany do klasy II, jeżeli ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych posiada stopnie co najmniej dostateczne.

**§ 15.** Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1937 r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) **W. Świętosławski.**

82.

(Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 3 z dnia 25 marca 1937 r., poz. 56.)

# ROZPORZĄDZENIE
## Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 6 marca 1937 r. (Nr II S-1291/37)

**o organizacji państwowego liceum pedagogicznego.**

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam co następuje:

**§ 1.** Liceum pedagogiczne składa się z trzech klas o kursie jednorocznym i posiada z reguły oddziały równoległe.

**§ 2.** Liczba uczniów w klasie, której nie podzielono na oddziały, nie może przekraczać 40.

**§ 3.** Do uruchomienia jednej klasy względnie jednego oddziału licealnego klasy I potrzeba przynajmniej 20 uczniów; w przypadkach wyjątkowych można za zgodą Ministerstwa uruchamiać klasy dla mniejszej liczby uczniów.

**§ 4.** Przyjmowanie uczniów do klasy I licealnej odbywa się według osobnego regulaminu.

**§ 5.** W zakresie organizacji roku szkolnego w liceum i podziału na okresy mają analogiczne zastosowanie przepisy, obowiazujące w szkole średniej ogólnokształcącej.

**§ 6.** Kierownictwo liceum męskiego sprawuje dyrektor, żeńskiego — przełożona, koedukacyjnego — dyrektor lub przełożona.

Powierzanie obowiązków dyrektora liceum nastąpić może jedynie za uprzednią zgodą Ministerstwa.

**§ 7.** Każda klasa względnie oddział licealny ma swojego opiekuna klasowego (opiekunkę klasową) spośród nauczycieli zatrudnionych w danej klasie (oddziale).

**§ 8.** Dyrektor (przełożona), nauczyciele, uczący w liceum i lekarz szkolny tworzą Radę Pedagogiczną, która współdziała z dyrektorem w organizowaniu i realizowaniu pracy wychowawczej i dydaktycznej.

Przewodniczącym Rady Pedagogicznej jest dyrektor (przełożona) liceum. Regulamin Rady Pedagogicznej ustala oddzielne zarządzenie.

Dyrektorowi (przełożonej) przysługuje prawo zawieszania uchwał Rady Pedagogicznej, które uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

**§ 9.** Plany godzin przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych w liceum oraz zakres materiału i metody nauczania określają osobne przepisy.

**§ 10.** Przy nauczaniu przedmiotów, których program przewiduje prowadzenie zajęć w pracowniach lub jest oparty na ćwiczeniach indywidualnych albo zespołowych, klasę (oddział), liczącą nie mniej niż 26 uczniów — zależnie od warunków pracy — dzieli się stosownie do wymagań programu na grupy.

**§ 11.** Naukę przedmiotów nadobowiązkowych można w zasadzie organizować po zgłoszeniu się conajmniej 12 uczniów.

Uczęszczanie na naukę wybranego przedmiotu nadobowiązkowego obowiązuje ucznia w ciągu całego roku szkolnego.

**§ 12.** Klasyfikowanie uczniów liceum odbywa się w sposób analogiczny jak w szkole średniej ogólnokształcącej.

**§ 13.** Promowanie uczniów klasy I liceum odbywa się na podstawie stopni rocznych z przedmiotów obowiązkowych. Stopnie z przedmiotów nadobowiązkowych nie mają wpływu na promocję. Uczeń może być promowany do klasy II, jeżeli ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych posiada stopnie conajmniej dostateczne.

**§ 14.** Liceum pedagogiczne posiada własną szkołę ćwiczeń, zorganizowaną w sposób, przewidziany rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 8 lutego 1924 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 6, poz. 52), przy czym nie mają zastosowania postanowienia §§ 2, 6, 8 i 11 tego rozporządzenia.

Przyjmowanie uczniów do szkół ćwiczeń odbywa się zgodnie z przepisami, obowiązującymi przy przyjmowaniu uczniów do publicznych szkół powszechnych. Dzieci, uczęszczające do szkół ćwiczeń, spełniają obowiązek szkolny.

Liczba uczniów w szkole ćwiczeń i wymiar godzin nauki powinny odpowiadać normom, przewidzianym w § 10 statutu publicznych szkół powszechnych. Liczba uczniów może być w przypadkach wyjątkowych mniejsza, jeżeli wymagają tego szczególne potrzeby praktyki pedagogicznej uczniów liceum.

O ile w przypadkach wyjątkowych zorganizowanie własnej szkoły ćwiczeń jest niemożliwe, Kuratorium Okręgu Szkolnego wyznacza w porozumieniu z dyrektorem liceum i inspektorem szkolnym czasowo jedną z publicznych szkół powszechnych dla spełniania zadań szkoły ćwiczeń. Ogólny nadzór nad taką szkołą spełnia nadal inspektor szkolny.

Zakres korzystania z innych szkół powszechnych dla celów praktyki wskazuje program liceum.

**§ 15.** Przy każdym liceum jest organizowany osobny internat na warunkach i w sposób przewidziany rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 5 lutego 1923 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3, poz. 18). W szczególności analogiczne mają zastosowanie przepisy, zawarte w rozdziałach: „II. Organizacja gospodarcza" i „III. Organizacja prac wychowawczych". Przewidziane w rozdziale „I. Organizacja zarządu" funkcje Rady Opiekuńczej będzie spełniała do czasu wydania innych postanowień Rada Opiekuńcza internatu, w skład której wchodzą lekarz szkolny, wychowawcy internatu, dwaj delegaci Rady Pedagogicznej, nie będący wychowawcami internatu, i dyrektor liceum jako przewodni-

czący. W skład Rady Opiekuńczej mogą być zaproszone przez dyrektora liceum na wniosek Rady Pedagogicznej dwie lub trzy osoby, nie związane pracą swoją z liceum (o ile można spośród rodziców młodzieży, pobierającej naukę w liceum).

W odniesieniu do pracy wychowawczej w internacie mają nadal zastosowanie wskazania, zawarte w okólniku Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 listopada 1927 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 15, poz. 260).

**§ 16.** Licea pedagogiczne przejmują mienie państwowych seminariów nauczycielskich, szkół ćwiczeń i internatów, stanowiące własność Skarbu Państwa.

**§ 17.** Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1937 r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) **W. Świętosławski.**

---

83.

(Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 3 z dnia 25 marca 1937 r., poz. 57.)

## ZARZĄDZENIE

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 23 lutego 1937 r. (Nr II S-846/37)

**o regulaminie przyjmowania uczniów do państwowego gimnazjum ogólnokształcącego.**

**§ 1.** Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) ustanawiam regulamin przyjmowania uczniów do państwowego gimnazjum ogólnokształcącego, ogłoszony jako załącznik do niniejszego zarządzenia.

**§ 2.** Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1937 r. Równocześnie tracą moc przepisy, wydane w sprawach, uregulowanych niniejszym zarządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

---

**Załącznik** do zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnią 23 lutego 1937 r. (Nr II S-846/37).

## REGULAMIN

**przyjmowania uczniów do państwowego gimnazjum ogólnokształcącego.**

### I. Przepisy ogólne.

**§ 1.** Do gimnazjum ogólnokształcącego mogą być przyjęci kandydaci, którzy posiadają odpowiedni wiek, wolni są od chorób, zagrażających zdrowiu otoczenia, od wad i ułomności, uniemożliwiających im normalną pracę umysłową, oraz wykażą należyty rozwój umysłowy i potrzebne przygotowanie naukowe.

**§ 2.** O przyjęcie do klasy I gimnazjum mogą się ubiegać kandydaci, którzy w terminie do dnia 1 września danego roku kalendarzowego ukończą co najmniej lat 12, a nie przekroczą lat 16; do każdej następnej klasy kandydaci, którzy we wskazanym wyżej terminie osiągną względnie nie przekroczą granicy wieku, przesuniętej o odpowiednią liczbę lat wzwyż.

W wyjątkowych przypadkach przyjmowanie kandydatów, którzy przekroczyli wiek wyżej wskazany nie więcej jak o rok, jest dopuszczalne za zezwoleniem Kuratora Okręgu Szkolnego.

Dowodem, stwierdzającym wiek kandydatów, jest odpowiedni dokument wydany przez urząd stanu cywilnego.

**§ 3.** Kandydaci mogą być w zasadzie przyjęci do gimnazjum bez uprzedniego badania lekarskiego. W razie wątpliwości mogą być na polecenie dyrektora gimnazjum poddani badaniu lekarskiemu przez lekarza szkolnego.

**§ 4.** Przygotowanie naukowe kandydatów powinno odpowiadać wymaganiom, stawianym przez obowiązujący program nauki, a mianowicie:

dla kandydatów do klasy I — w zakresie wiadomości programu drugiego szczebla szkoły powszechnej, niezbędnych do skutecznego rozpoczęcia nauki w gimnazjum,

dla kandydatów do klasy II, III i IV — w zakresie programu jednej, dwóch względnie trzech klas gimnazjum.

Odpowiednio przeprowadzony egzamin stwierdzi, czy kandydaci posiadają uzdolnienia, potrzebne do skutecznego rozpoczęcia nauki w gimnazjum.

**§ 5.** Głównym terminem egzaminów i przyjęć do gimnazjum są najbliższe dni po zakończeniu roku szkolnego. Zgłoszenia kandydatów winny być przeprowadzone w terminie od 1 do 15 czerwca. Termin egzaminów ustalają Kuratoria Okręgów Szkolnych i podają go do wiadomości dyrekcjom gimnazjów. W tym okresie dyrektorzy gimnazjów przeprowadzają egzaminy oraz dokonują przyjęć nowych uczniów.

Nadto, o ile są wolne miejsca, dyrektorzy gimnazjów mogą przeprowadzać egzamin do klasy I także w pierwszych dniach po rozpoczęciu roku szkolnego. Do egzaminu tego zgłosić się mogą ponownie także kandydaci, którzy nie zdali egzaminu w terminie głównym.

**§ 6.** Przyjmowanie kandydatów do poszczególnych klas gimnazjów może odbywać się nadto w zakresie wolnych miejsc w odnośnych klasach:

a) w ciągu pierwszego miesiąca najbliższego roku szkolnego — kandydatów do klasy I, którzy zdali egzamin do klasy I gimnazjum lub szkoły zawodowej stopnia gimnazjalnego, a nie zostali przyjęci z braku miejsca, oraz do klasy I, II, III i IV — tych kandydatów, którzy zdali egzamin i zostali przyjęci, a którzy wskutek choroby lub innych ważnych okoliczności nie mogli rozpocząć nauki w normalnym terminie;

b) w ciągu całego roku szkolnego z wyjątkiem ostatniego okresu — kandydatów do klasy I, II, III i IV, jednakże tylko w razie przybycia na stały pobyt w danej miejscowości rodziców lub opiekunów kandydatów lub w przypadku innych ważnych okoliczności, uznanych przez dyrektora danego gimnazjum za dostateczny powód niedotrzymania właściwego terminu zgłoszenia; kandydaci tacy mogą być przyjęci jedynie na podstawie świadectwa odejścia, wydanego przez gimnazjum ogólnokształcące. Jeżeli kandydaci pobierali do czasu zgłoszenia naukę w gimnazjum państwowym lub posiadającym uprawnienia gimnazjów państwowych, mogą być przyjęci do tej samej klasy na podstawie samego tylko świadectwa odejścia, w innym zaś przypadku na podstawie egzaminu. Jeżeli pomiędzy odejściem z jednej szkoły a zgłoszeniem się do drugiej trwała dłuższa przerwa w normalnej nauce, dyrektor gimnazjum orzeka, czy kandydaci powinni zdawać egzamin z materiału naukowego, przerobionego w szkole, do której mają zamiar uczęszczać. Egzamin ten odbywa się według zasad wymienionych w § 25—27.

Jeżeli kandydaci, wymienieni w pkt. b) niniejszego paragrafu, ubiegają się o przyjęcie do gimnazjum o odmiennym programie lub zakresie przedmiotów niż to, do którego uczęszczali, powinni zdać egzamin, uwzględniający różnicę programów.

**§ 7.** Rodzice lub opiekunowie, zgłaszający kandydata do gimnazjum, wnoszą podanie; wymieniają w nim klasę, do której kandydat zamierza uczęszczać, oraz przedstawiają dokument urzędu stanu cywilnego i ewent. odpowiednie świadectwo szkolne względnie świadectwo odejścia, nadto mogą w podaniu wskazać okoliczności, mające znaczenie przy stosowaniu postanowień, zawartych w § 6 względnie w § 22.

**§ 8.** Uczeń którejkolwiek klasy, który nie otrzymał promocji, nie może w ciągu najbliższego roku szkolnego ubiegać się o przyjęcie do klasy wyższej.

### II. Przyjmowanie uczniów i egzaminy wstępne do klasy I.

**§ 9.** Kandydaci do klasy I przyjmowani są na podstawie egzaminu wstępnego.

**§ 10.** Do egzaminu wstępnego do klasy I powinni być dopuszczeni wszyscy kandydaci, zgłoszeni we właściwym terminie, o ile przedstawili wymagane dokumenty i odpowiadają warunkom, przewidzianym w §§ 1 i 2 niniejszego regulaminu.

**§ 11.** Przy egzaminie wstępnym rozróżnia się dwie grupy kandydatów:

a) posiadających albo świadectwo ukończenia 6 klas powszechnej szkoły publicznej lub szkoły prywatnej z uprawnieniami publicznych szkół powszechnych, albo świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym jednego roku nauki w klasie 6-ej powszechnej szkoły II-go stopnia — publicznej lub prywatnej z uprawnieniami publicznych szkół powszechnych, albo świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym trzyletniej klasy 4-ej powszechnej szkoły I-go stopnia — publicznej lub prywatnej z uprawnieniami publicznych szkół powszechnych;

b) nie posiadających takiego świadectwa.

Egzamin dla kandydatów grupy a) przeprowadza się według zasad wyszczególnionych w §§ 12—18, a dla kandydatów grupy b) — według zasad wyszczególnionych w §§ 19, 20 i 21.

**§ 12.** Egzamin dla kandydatów, wykazujących się jednym ze świadectw, wymienionych pod a) § 11, ma na celu stwierdzenie uzdolnień do pobierania nauki w gimnazjum

Stwierdzenie uzdolnień powinno się opierać w zasadzie na programie II-go szczebla szkoły powszechnej, w szczególności zaś na wiadomościach i sprawnościach, przewidzianych w programie klasy 6-ej szkoły powszechnej, a niezbędnych do skutecznego rozpoczęcia nauki w gimnazjum.

**§ 13.** Egzamin składa się z części piśmiennej i ustnej.

Egzamin piśmienny odbywa się z języka polskiego i arytmetyki z geometrią.

W gimnazjach z niepolskim językiem nauczania odbywa się nadto egzamin piśmienny z języka nauczania.

Na wykonanie wypracowań piśmiennych z każdego przedmiotu należy przeznaczyć po jednej godzinie, przy czym między jednym a drugim egzaminem powinna być przynajmniej półgodzinna przerwa.

Egzamin piśmienny z języka polskiego polega na napisaniu wypracowania na temat, związany z obserwacjami, zainteresowaniami lub przeżyciami uczniów; wypracowanie to ma na celu stwierdzenie umiejętności wysłowienia się i opanowania pisowni, nie zaś sprawdzenie wiadomości rzeczowych z jakiegokolwiek przedmiotu nauczania.

Egzamin piśmienny z niepolskiego języka nauczania należy oprzeć na tych samych zasadach, co egzamin z języka polskiego.

Egzamin piśmienny z arytmetyki z geometrią obejmuje zadania w zakresie zasadniczych wiadomości, właściwych klasie 6 szkoły powszechnej. Zadania te powinny być tak dobrane, by jedna godzina wystarczała na ich rozwiązanie przez średnio zdolnego kandydata.

Tematy wypracowań piśmiennych ustala Komisja Egzaminacyjna (§ 14). Wypracowania ocenia właściwy egzaminator. Przewodniczący ma prawo wystawić inną ocenę, niezgodną z oceną egzaminatora; zmianę tę powinien umotywować piśmiennie.

**§ 14.** Egzamin ustny odbywa się przed Komisją Egzaminacyjną. Przewodniczącym Komisji jest dyrektor lub powołany przez niego nauczyciel, członkami są trzej, a w gimnazjach z niepolskim językiem nauczania czterej odpowiednio dobrani przez dyrektora nauczyciele gimnazjum.

Przewodniczący kieruje przebiegiem egzaminu; ma też prawo stawiania pytań kandydatom. Powinien dbać o to, aby egzamin odbywał się w życzliwej dla kandydata atmosferze i był przeprowadzony z należytą sprawnością.

Podczas egzaminu i obrad Komisji Egzaminacyjnej (§§ 13, 18, 19 i 22) powinien być obecny inspektor szkolny tego obwodu, na którego terenie odbywa się egzamin, lub delegowany przez niego podinspektor, kierownik lub nauczyciel publicznej szkoły powszechnej. Inspektor lub delegowany przez niego zastępca bierze udział w obradach Komisji z głosem doradczym.

Jeżeli wskutek zgłoszenia się wielkiej liczby kandydatów przeprowadzenie egzaminu przez Komisję w składzie powyższym byłoby zbyt uciążliwe i trwało zbyt długo, dyrektor może powołać dla przeprowadzenia egzaminu piśmiennego i ustnego dwie albo większą liczbę Komisyj o składzie podobnym, przy czym przewodnictwo w Komisjach powierzy wybranym przez siebie nauczycielom gimnazjum. W tym przypadku egzamin piśmienny odbywa się we wszystkich Komisjach równocześnie. Tematy zadań piśmiennych, jednakowe dla wszystkich Komisyj w danym gimnazjum, należy ustalić na posiedzeniu wspólnym. O powołaniu Komisji dyrektor gimnazjum winien powiadomić w należytym terminie inspektora szkolnego celem wyznaczenia odpowiedniej liczby delegatów.

**§ 15.** Przy egzaminie ustnym należy badać, czy kandydaci posiadają i umieją stosować potrzebne wiadomości w zakresie języka polskiego, geografii i arytmetyki z geometrią. W gimnazjum z niepolskim językiem nauczania odbywa się nadto egzamin ustny z języka nauczania. Egzaminator z języka polskiego winien uwzględnić wiadomości z historii, a egzaminator j geografii — wiadomości z nauki o przyrodzie.

**§ 16.** Kandydaci grupy a) § 11, wykazujący się świadectwem ukończenia 6 klas powszechnej szkoły publicznej lub szkoły prywatnej z uprawnieniami publicznych szkół powszechnych, mogą być zwolnieni od egzaminu ustnego z tego przedmiotu, z którego w świadectwie rocznym z kl. VI szkoły powszechnej oraz z wypracowania piśmiennego otrzymali oceny co najmniej dobre; nadto z geografii mogą być zwolnieni ci, którzy w świadectwie rocznym z kl. VI szkoły powszechnej otrzymali oceny roczne co najmniej dobre.

Inni kandydaci wymienieni w punkcie a) § 11 prawa tego nie posiadają.

**§ 17.** Sposób egzaminowania kandydatów, wymienionych w punkcie a) § 11, określa dyrektor. Przy egzaminie ustnym należałoby unikać systemu grupowego.

Przy badaniu uzdolnień kandydatów należy wykluczyć mechaniczne sprawdzanie wiadomości przez pytania dorywcze lub wchodzące w zbytnie szczegóły.

Egzamin ustny kandydata powinien się odbyć w ciągu jednego dnia i nie powinien trwać dłużej jak 1½ godziny.

**§ 18.** Po skończonym egzaminie Komisja ustala, czy poszczególni kandydaci są uzdolnieni do skutecznego rozpoczęcia nauki w klasie I gimnazjum. Przy ustalaniu decyzji Komisja bierze pod uwagę świadectwo szkolne, opinie egzaminatorów o uzdolnieniach kandydata, oparte o wypracowania piśmienne i egzamin ustny.

Za uzdolnionych do kl. I gimnazjum nie mogą być uznani kandydaci, którzy wykazali znaczne braki w opanowaniu języka polskiego.

**§ 19.** Egzamin piśmienny i ustny dla kandydatów, wymienionych w punkcie b) § 11, odbywa się przed powołaną przez dyrektora Komisją Egzaminacyjną i jest przeprowadzany w sposób odmienny (§§ 20 i 21).

**§ 20.** Egzamin piśmienny dla kandydatów, o których mowa w § 19, odbywa się według przepisów § 13.

Egzamin ustny odbywa się: 1) z religii, 2) z języka polskiego, 3) z historii, 4) z geografii, 5) z nauki o przyrodzie, 6) z arytmetyki z geometrią. W gimnazjach z niepolskim językiem nauczania obowiązuje egzamin z obu języków. Egzamin ustny polega na badaniu każdego kandydata z osobna.

Egzamin ustny kandydata powinien się odbyć w ciągu jednego dnia, wyjątkowo w ciągu dwóch dni następujących po sobie i nie powinien trwać dłużej, jak 1½ godziny.

**§ 21.** Po przeegzaminowaniu kandydatów (§ 19) Komisja ustala na wniosek egzaminatorów ostateczny wynik egzaminu.

Kandydaci otrzymują z poszczególnych przedmiotów oceny, wyrażone w stopniach: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

Za uzdolnionych do kl. I mogą być uznani tylko ci kandydaci, którzy zdali egzamin z wynikiem pomyślnym. W wyjątkowych przypadkach wynik ujemny z jednego przedmiotu nie będzie stanowił przeszkody do przyjęcia, jeżeli kandydat wykaże wyraźne uzdolnienie i dobre wyniki w innych przedmiotach, przy czym mają zastosowania postanowienia, zawarte w ust. 2, § 18.

**§ 22.** Na posiedzeniu wszystkich egzaminatorów i przewodniczących poszczególnych Komisyj pod przewodnictwem dyrektora należy stwierdzić, którzy kandydaci zostali uznani za nadających się do klasy I; kandydatów tych przyjmuje się do danego gimnazjum w liczbie, odpowiadającej liczbie wolnych miejsc. W przypadku, gdy liczba zakwalifikowanych kandydatów przewyższa liczbę wolnych miejsc, pierwszeństwo przy wyborze należy oddać kandydatom, którzy zostali uznani za lepiej uzdolnionych, spośród tych zaś dzieciom rodziców niezamożnych.

Prawo pierwszeństwa przy przyjmowaniu do danego gimnazjum bez względu na kolejność, ustaloną w myśl postanowień tego paragrafu, przysługuje dzieciom kawalerów orderu „Virtuti Militari“, poległych funkcjonariuszy policji państwowej, in-

walidów wojennych oraz sierotom, zasługującym na specjalną pomoc i dzieciom nauczycieli.

§ 23. Kandydaci, uznani za uzdolnionych do podjęcia nauki w gimnazjum, o ile nie zostali do danego gimnazjum przyjęci wskutek braku miejsca, otrzymują odpowiednie zaświadczenie według jednego z załączonych wzorów. Zaświadczenie takie uprawnia kandydatów do ubiegania się (§ 6a) o przyjęcie do klasy I innego gimnazjum bez ponownego składania egzaminu.

### III. Przyjmowanie i egzaminy wstępne do klas II, III i IV.

§ 24. Do klasy II, III lub IV mogą być przyjmowani kandydaci, czyniący zadość wymaganiom §§ 1, 2 i 3. Przygotowanie do klas II, III lub IV powinno być stwierdzone przez świadectwo dotychczasowej nauki, pobieranej w gimnazjum państwowym lub prywatnym z uprawnieniami gimnazjów państwowych, bądź też przez odpowiedni egzamin (§ 25, 27), o ile kandydat takiego świadectwa nie posiada. Świadectwo to powinno stwierdzać, iż kandydat został promowany do odpowiedniej klasy w tym samym roku kalendarzowym i odchodzi bez przeszkód. O ile promowanie nastąpiło w poprzednim roku kalendarzowym, przyjęcie kandydata na podstawie świadectwa może nastąpić wyjątkowo, o ile dyrektor gimnazjum uzna przerwę w nauce kandydata za usprawiedliwioną. W przeciwnym razie kandydat zdaje egzamin.

§ 25. W razie wolnych miejsc w odnośnych klasach dopuszcza się do egzaminu wszystkich zgłoszonych kandydatów, którzy nie posiadają świadectwa, wymienionego w § 24. Dopuszczenie kandydatów do egzaminu do klasy IV wymaga Szkolnego.

Egzamin składa się z części piśmiennej i ustnej.

Egzamin piśmienny kandydatów do klas II, III i IV odbywa się z języka polskiego, języka obcego oraz arytmetyki, a w gimnazjum z nauką języka łacińskiego również z języka łacińskiego. W gimnazjach z niepolskim językiem nauczania odbywa się nadto egzamin piśmienny z języka nauczania. Wypracowania egzaminacyjne odpowiadają rodzajem i zakresem wypracowaniom piśmiennym, wykonywanym w klasach, poprzedzających tę, do której kandydaci zdają.

Egzamin ustny odbywa się ze wszystkich bez wyjątku przedmiotów obowiązkowych, nauczanych w klasach, poprzedzających tę, do której kandydaci zdają. Zakres wymagań przy egzaminie określa obowiązujący program. Egzamin polega na zbadaniu wiadomości oraz sprawności kandydatów i ich rozwoju ogólnego, przy czym oprócz odpowiedzi należy uwzględnić wykonanie przewidzianych w programach nauczania odpowiednich ćwiczeń i prac.

Kandydaci, którzy w myśl obowiązujących przepisów byliby jako uczniowie zwolnieni z nauki ćwiczeń cielesnych lub zajęć praktycznych, nie podlegają egzaminowi z tych przedmiotów.

§ 26. Egzaminy odbywają się przed powołaną przez dyrektora szkoły Komisją Egzaminacyjną, złożoną z dyrektora lub wyznaczonego przez niego nauczyciela, jako przewodniczącego, i powołanych przez dyrektora nauczycieli poszczególnych przedmiotów, jako egzaminatorów.

Egzaminatorzy przeprowadzają egzamin z każdego przedmiotu z osobna w obecności przewodniczącego.

Egzamin ustny kandydata ze wszystkich przedmiotów nie powinien trwać dłużej jak 2 godziny. W zasadzie egzamin z jednego przedmiotu nie może trwać dłużej niż 20 minut, egzaminowanie zaś bez przerwy ponad 30 minut.

§ 27. Kandydaci, którzy zdali egzamin, a z powodu braku miejsca nie zostali przyjęci, otrzymują zaświadczenie według jednego z załączonych wzorów. Zaświadczenie takie uprawnia kandydatów do ubiegania się o przyjęcie do innego gimnazjum bez ponownego składania egzaminu, przy czym dyrektor tego gimnazjum może zażądać akt egzaminacyjnych kandydata. Zaświadczenie takie nie jest równoważne z ukończeniem odpowiedniej klasy gimnazjum.

Kandydat, który z któregokolwiek przedmiotu otrzymał ostateczną ocenę egzaminacyjną niedostateczną, nie może być przyjęty do tej klasy, do której zdawał, i nie otrzymuje żadnego zaświadczenia o wynikach egzaminu.

### IV. Przepisy końcowe.

§ 28. Uchwały, dotyczące wyników egzaminu i przyjęcia kandydatów do danego gimnazjum, powinny być odnotowane na specjalnych arkuszach.

Do arkuszy tych należy załączyć wypracowania egzaminacyjne kandydatów. Wypracowania te mogą być zniszczone po upływie 2 lat od terminu zdawania egzaminu.

Uchwały, powzięte w myśl postanowień §§ 21 i 22, powinny być zapisane do osobnej księgi protokółów egzaminów wstępnych.

Wszelkie uchwały w sprawach, zastrzeżonych w regulaminie do decyzji Komisji Egzaminacyjnej, zapadają zwyczajną większością głosów. W razie równości głosów decyduje przewodniczący.

Decyzję Komisji podaje dyrektor do wiadomości kandydatom.

§ 29. Przeprowadzanie egzaminów wstępnych według odmiennych od ustalonych w niniejszym regulaminie zasad może być dokonane jedynie za zezwoleniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

---

Wzory zaświadczeń.

**Państwowe Gimnazjum**..............................
**im.** ..............................................................
w ..................................................................

Nr.............................. Rok szkolny 19........../..........

**ZAŚWIADCZENIE**

.................................................................................
*(imię i nazwisko)*

urodzon........ dnia ........................................ 19........r.
w ............................................ powiat ........................
został........ na podstawie świadectwa ukończenia z pomyślnym wynikiem kl. VI........................
.........................szkoły powszechnej ..........................
i na podstawie egzaminu do klasy pierwszej państwowego gimnazjum uznan........ za uzdolnion........ do podjęcia nauki w gimnazjum.

Nie został........ przyjęt........ z powodu braku miejsca.

W........................................ dnia.............................. 19........r.

**Dyrektor — Przełożona**

*Pieczęć.*

---

**Państwowe Gimnazjum**..............................
**im.** ..............................................................
w ..................................................................

Nr.............................. Rok szkolny 19........../..........

**ZAŚWIADCZENIE**

.................................................................................
*(imię i nazwisko)*

urodzon........ dnia ........................................ 19........r.
w........................................ (powiat.................................),
religii (wyznania)..........................................................
zdał........ egzamin wstępny do klasy pierwszej państwowego gimnazjum, otrzymując stopnie następujące:

z religii..............................................
z języka polskiego..................................
z języka ..............................................
z historii ............................................
z geografii ..........................................
z nauki o przyrodzie..............................
z arytmetyki z geometrią.......................

Nie został........ przyjęt........ z powodu braku miejsca.

W........................................ dnia.............................. 19........r.

**Dyrektor — Przełożona**

*Pieczęć.*

---

**Państwowe Gimnazjum**..............................
**im.** ..............................................................
w ..................................................................

Nr.............................. Rok szkolny 19........../..........

**ZAŚWIADCZENIE**

.................................................................................
*(imię i nazwisko)*

urodzon........ dnia ........................................ 19........r.
w........................................ (powiat.................................),
religii (wyznania)..........................................................
zdał........ egzamin do klasy........................ państwowego gimnazjum, otrzymując stopnie następujące:

z religii..............................................
z języka polskiego..................................
z języka łacińskiego ..............................
z języka ..............................................
z historii ............................................
z geografii ..........................................
z biologii ............................................
z fizyki i chemii ...................................
z matematyki .......................................
z zajęć praktycznych ............................
z ćwiczeń cielesnych ............................

Nie został........ przyjęt........ z powodu braku miejsca.

W........................................ dnia.............................. 19........r.

**Dyrektor — Przełożona**

*Pieczęć.*

---

**84.**

(Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 3 z dnia 25 marca 1937 r., poz. 58.)

## ZARZĄDZENIE
### Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 22 lutego 1937 r. (Nr II S-847/37)

**o regulaminie egzaminu ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego.**

**§ 1.** Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 w każdym przypadku zezwolenia Kuratora Okręgu ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) ustanawiam regulamin egzaminu ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego, ogłoszony jako załącznik do niniejszego zarządzenia.

**§ 2.** Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 maja 1937 roku.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
**(—) W. Świętosławski.**

---

**Załącznik** do zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 22 lutego 1937 r. (Nr II S-847/37).

## REGULAMIN
### egzaminu ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego.

**§ 1.** Egzamin według niniejszego regulaminu zdają uczniowie (uczennice) kl. IV gimnazjów pry-

watnych, nie posiadających praw gimnazjów państwowych, oraz eksterni (eksternistki), którzy (które) pragną otrzymać świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego.

**§ 2.** Egzamin ma wykazać, że zdający go osiągnął taki stopień wykształcenia ogólnego i rozwoju umysłowego, jaki odpowiada wymaganiom, stawianym absolwentom gimnazjów państwowych przez obowiązujący program nauki.

**§ 3.** Egzaminy organizują Kuratoria Okręgów Szkolnych.

Egzaminy odbywają się w dwóch okresach, tj. w maju — czerwcu oraz w styczniu — lutym. Egzaminy odbywają się w gimnazjach państwowych lub gimnazjach niepaństwowych z prawami gimnazjów państwowych; egzaminy absolwentów gimnazjów bez uprawnień gimnazjów państwowych mogą się odbywać tylko w wyjątkowych przypadkach w szkołach własnych.

Dokładne terminy i miejsce egzaminów ogłaszają Kuratoria Okręgów Szkolnych, dobierając terminy tak, aby kandydatom umożliwić ewentualne dalsze studia w liceach.

**§ 4.** Kandydaci, pragnący otrzymać świadectwo ukończenia gimnazjum, zwracają się z podaniem do Kuratorium Okręgu Szkolnego, na którego terenie mieszkają (eksterni) lub uczęszczali ostatnio do gimnazjum (uczniowie gimnazjów bez praw).

Podania do Kuratorium należy wnosić do dnia 15 kwietnia i 15 grudnia każdego roku.

Zgłoszenie uczniów szkół, które nie posiadają uprawnień gimnazjów państwowych, załatwiają Dyrekcje tych szkół zbiorowo, dołączając do nich:

a) listę uczniów klasy IV z zaznaczeniem, z którego języka nowożytnego każdy z nich pragnie zdawać egzamin,
b) wykaz lektury z języka polskiego i języków obcych nowożytnych, a w gimnazjach z niepolskim językiem nauczania również z tego języka,
c) metryki urodzenia,
d) proponowane przez szkołę tematy wypracowań piśmiennych,
e) dowody wpłacenia należności za egzamin.

Nadto przed rozpoczęciem egzaminów uczniowie przedstawiają Komisji Egzaminacyjnej roczne wykazy ocen z kl. IV gimnazjum.

Eksterni wymieniają w podaniu, — z którego języka nowożytnego pragną zdawać egzamin, a nadto dołączają do podania:

a) własnoręcznie napisany życiorys z zaznaczeniem odbytych studiów,
b) metrykę urodzenia,
c) wykaz lektury z języka polskiego i języka obcego nowożytnego,
d) świadectwa szkolne, o ile je posiadają,
e) 2 nienaklejone fotografie, opatrzone własnoręcznym podpisem,
f) dowody wpłacenia należności za egzamin.

Przedstawienie danych niedokładnych lub niezgodnych z rzeczywistością może spowodować niedopuszczenie do egzaminu lub skreślenie z listy zdających.

**§ 5.** Kuratorium Okręgu Szkolnego dopuszcza kandydatów do egzaminu, wyznacza im Państwowe Komisje Egzaminacyjne oraz terminy egzaminów i ustala tematy wypracowań.

**§ 6.** Państwową Komisję Egzaminacyjną stanowią:

1. przewodniczący, powołany przez Kuratora Okręgu Szkolnego,
2. egzaminatorzy, powołani przez Kuratora Okręgu Szkolnego spośród nauczycieli gimnazjów.

**§ 7.** Członkowie Komisji mają obowiązek brania udziału we wszystkich jej posiedzeniach, w wyjątkowych przypadkach muszą uzyskać zwolnienie od przewodniczącego. Uchwały Komisji są prawomocne przy obecności co najmniej ¾ członków Komisji. Prawo głosowania w odniesieniu do poszczególnych egzaminowanych przysługuje: przewodniczącemu oraz egzaminatorom tych przedmiotów, z których kandydat zdaje egzamin.

**§ 8.** Uchwały Komisji Egzaminacyjnej zapadają zwyczajną większością głosów obecnych członków, uprawnionych do głosowania w danej sprawie. W razie równości głosów decyduje przewodniczący.

**§ 9.** Zgodnie z § 2 niniejszego regulaminu egzamin powinien wykazać, jak dalece kandydat panuje nad całokształtem przyswojonej wiedzy i jak ją umie stosować; nie może za tym ograniczyć się do reprodukcji pamięciowej i omawiania szczegółów.

**§ 10.** Egzamin składa się z części piśmiennej i ustnej.

E g z a m i n p i ś m i e n n y obejmuje następujące przedmioty: język polski, język obcy nowożytny, język łaciński, matematykę.

E g z a m i n u s t n y obejmuje: religię, język polski, język łaciński, język obcy nowożytny, historię, geografię, biologię, fizykę i chemię, matematykę i zajęcia praktyczne.

Od egzaminu z języka łacińskiego są zwolnieni uczniowie gimnazjów bez łaciny; od egzaminu z zajęć praktycznych może Kurator Okręgu Szkolnego zwolnić uczniów i eksternów.

Uczniowie, którzy uczęszczali do gimnazjum z niepolskim językiem nauczania, zdają nadto egzamin piśmienny i ustny z języka nauczania; język polski, historię i geografię zdają ci uczniowie, w języku polskim.

Dobór tematów piśmiennych i ustnych winien się opierać na materiale programowym gimnazjum państwowego. Egzamin piśmienny i ustny z języka nauczania uczniów gimnazjum z niepolskim językiem nauczania odbywa się na tych samych zasadach, jak egzamin z języka polskiego. Egzamin z zajęć praktycznych polega na wykonaniu w czasie, nie przekraczającym 2 godzin, jednego z tematów objętych programem.

**§ 11.** Egzamin piśmienny z j ę z y k a p o l s k i e g o polega na opracowaniu przez kandydata jednego z trzech danych mu do wyboru tematów, z m a t e m a t y k i — na rozwiązaniu dwóch zadań — jednego z algebry, drugiego z geometrii,

z języka łacińskiego — na przetłumaczeniu urywka prozy łacińskiej na język polski, z języka obcego nowożytnego — na streszczeniu w języku obcym dwukrotnie odczytanego przez egzaminatora tekstu w tym języku.

Tekst łaciński winien być napisany na tablicy.

**§ 12.** Kuratorium nadsyła ustalone tematy w zapieczętowanych i osobnych dla każdego przedmiotu kopertach przewodniczącemu Komisji Egzaminacyjnej, który ogłasza je zdającym w chwili rozpoczęcia egzaminu.

**§ 13.** Na egzaminie piśmiennym kandydaci opracowują tematy w odpowiedniej sali pod kontrolą przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej i jednego lub kilku wyznaczonych członków Komisji. Na wypracowanie z języka polskiego przeznacza się 4 godziny, na inne przedmioty po 3 godziny, nie licząc na to czasu, zużytego na podyktowanie i wybór tematu. Papier z pieczęcią danego zakładu otrzymują kandydaci na egzaminie i przed opuszczeniem sali muszą zwrócić wszystkie otrzymane arkusze.

**§ 14.** Jeżeli kandydat korzysta w czasie egzaminu z cudzej pomocy lub posługuje się niedozwolonymi środkami pomocniczymi, przewodniczący Komisji może go skreślić z listy zdających; w wyjątkowych przypadkach przewodniczący może go dopuścić do powtórnego egzaminu piśmiennego, przy czym nowy temat egzaminu wyznacza przewodniczący Komisji w porozumieniu z właściwym egzaminatorem.

**§ 15.** Wypracowania egzaminacyjne ocenia egzaminator danego przedmiotu, zaznaczając błędy i wyrażając umotywowaną ocenę jednym ze stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

Przewodniczący Komisji przegląda wypracowania i ma prawo wystawić inną ocenę, niezgodną z oceną egzaminatora; zmianę tę powinien umotywować piśmiennie. Ocena przewodniczącego jest ostateczna.

**§ 16.** Do egzaminu ustnego nie może być dopuszczony kandydat, który otrzymał ocenę niedostateczną z języka polskiego lub z dwóch innych przedmiotów.

Kandydaci, którzy uczęszczali do gimnazjum z niepolskim językiem nauczania i otrzymali na egzaminie z wypracowania piśmiennego z języka nauczania ocenę niedostateczną, nie mogą być również dopuszczeni do egzaminu ustnego.

**§ 17.** Przed rozpoczęciem egzaminu ustnego Komisja Egzaminacyjna ustala na posiedzeniu listę dopuszczonych do tego egzaminu.

**§ 18.** Do egzaminu ustnego przewodniczący przygotowuje protokóły egzaminu według załączonego wzoru, wypracowania egzaminacyjne oraz pomoce potrzebne przy zdawaniu egzaminu.

**§ 19.** Przewodniczący dzieli przed egzaminem ustnym zdających na grupy. Egzamin ustny każdej grupy odbywa się oddzielnie. Egzamin ustny powinien być zorganizowany w ten sposób, by kandydat mógł go odbywać w ciągu jednego dnia, wyjątkowo w ciągu dwóch dni, następujących po sobie.

**§ 20.** Czas trwania egzaminu jednego kandydata nie powinien przekraczać ogółem 2½ godziny, bez przerwy nie wolno go pytać dłużej niż 30 min.

**§ 21.** Przewodniczący ustala kolejność egzaminowania kandydatów oraz czas trwania egzaminu w ramach § 20. Egzamin ustny odbywa się wobec wszystkich członków Komisji z uwzględnieniem przepisów § 7. Egzaminowi może się przysłuchiwać kierownik szkoły, której uczniowie zdają egzamin, nie może być jednak obecny na naradach Komisji. Egzaminuje z każdego przedmiotu powołany do tego członek Komisji. Przewodniczącemu przysługuje prawo zadawania pytań zdającym.

**§ 22.** Członkowie Komisji są obowiązani zachować w tajemnicy treść egzaminów i obrad Komisji. Dotyczy to również kierownika szkoły, obecnego na egzaminie. Do ogłoszenia wyniku egzaminu piśmiennego i ostatecznego wyniku egzaminu jest upoważniony tylko przewodniczący Komisji.

**§ 23.** Oceny odpowiedzi ustnych z poszczególnych przedmiotów ustala Komisja Egzaminacyjna na wniosek egzaminatora danego przedmiotu i wyraża ją jednym z czterech stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

**§ 24.** Bezpośrednio po egzaminie ustnym danej grupy zdających Komisja Egzaminacyjna ustala dla każdego z nich oceny ostateczne ze wszystkich przedmiotów egzaminu na podstawie: 1) wyniku egzaminów piśmiennych, 2) wyników egzaminów ustnych, 3) opinii ogólnej członków Komisji o stopniu wykształcenia ogólnego i rozwoju umysłowego. Oceny te wyraża Komisja za pomocą stopni, wymienionych w § 23.

Uchwale Komisji o ostatecznym wyniku egzaminu może się sprzeciwić przewodniczący Komisji; wówczas sprawa podlega decyzji Kuratorium.

**§ 25.** Bezpośrednio po zakończeniu narady przewodniczący ogłasza wyniki każdej grupie zdających.

**§ 26.** Jeżeli zdający uzyskał ze wszystkich przedmiotów egzaminu oceny co najmniej dostateczne, otrzymuje świadectwo ukończenia gimnazjum według załączonego wzoru ze stopniami, ustalonymi w myśl § 24, podpisane przez przewodniczącego i członków Komisji Egzaminacyjnej i zaopatrzone pieczęcią Kuratorium Okręgu Szkolnego.

**§ 27.** Odstąpienie od egzaminu lub niestawienie się na egzamin powoduje skreślenie kandydata z listy zdających, o ile nie poda on ważnych, usprawiedliwiających okoliczności. W ostatnim przypadku Komisja Egzaminacyjna, a po jej rozwiązaniu Kuratorium Okręgu Szkolnego rozstrzygają o możliwości ponownego zdawania egzaminu w tym samym okresie egzaminów.

**§ 28.** Egzamin według niniejszego regulaminu można zdawać trzy razy. W wyjątkowych przy-

padkach kandydat może jeszcze przystępować do egzaminu za zezwoleniem Kuratora Okręgu Szkolnego.

§ 29. Z czynności Komisji Egzaminacyjnej, a także z jej posiedzeń oraz z przebiegu egzaminów piśmiennych i ustnych spisuje się protokoły, które podpisują wszyscy członkowie Komisji. Protokoły te, do których dołącza się wypracowania piśmienne, przekazuje przewodniczący Komisji Kuratorium Okręgu Szkolnego wraz z krótkim sprawozdaniem z przebiegu i wyniku egzaminu.

Wypracowania piśmienne mogą być zniszczone po upływie dwóch lat od terminu zdawania egzaminów.

---

Wzór protokołu.

**PROTOKÓŁ EGZAMINU UKOŃCZENIA GIMNAZJUM OGOLNOKSZTAŁCĄCEGO.**

Nr.............................

wypełnia Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej.

Miejsce na fotografię

Nazwisko ...........................................................
Imię ...........................................................
Urodzon........ dnia.............................. roku..................
Wyznanie ...........................................................
Miejsce stałego zamieszkania ..............................
Adres w czasie egzaminów ..............................
...........................................................
który raz składa egzamin ..............................

Obiera język obcy nowożytny ..............................
Złożył świadectwa szkolne ..............................
...........................................................
...........................................................

Podpis Przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej lub jego zastępcy:

**Protokół egzaminów ustnych:**

| Przedmiot egzaminu | Data | Treść pytań i krótka charakterystyka odpowiedzi: |
|---|---|---|
| Religia | | |
| itd. | | |
| itd. | | |

**Zestawienie ocen:**

| Przedmioty egzaminu: | Religia | Język polski | itd. | itd. | itd. | itd. | itd. | itd. | itd. | itd. | itd. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Egzamin piśmienny | | | | | | | | | | | |
| Egzamin ustny | | | | | | | | | | | |
| Ocena ostateczna | | | | | | | | | | | |

U w a g i :

Uchwała Państwowej Komisji Egzaminacyjnej ..............zdał........ egzamin................ ukończenia gimnazjum.

**Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej:**

**Członkowie:**

Wzór świadectwa (str. 1).

Kuratorium Okręgu Szkolnego..........................

Państwowa Komisja Egzaminacyjna

Nr..........................                                                                 Rok szkolny 19....../..............

## ŚWIADECTWO EGZAMINU

### ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego

Miejsce na fotografię

..............................................................................................................................

imię i nazwisko)

urodzon...... dnia.... ................................................................. miesiąca ..............roku w .......................................................... powiatu ............................................ religii (wyznania) ......................................... zdał....... w ..................................... roku..................... egzamin ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego przed Państwową Komisją Egzaminacyjną, powołaną przez Kuratorium Okręgu Szkolnego ..................................................................................... pismem z dnia ................................................ Nr......................

Świadectwo niniejsze jest równoznaczne ze świadectwem ukończenia państwowego gimnazjum ogólnokształcącego.

W.......................................... dnia.... ........................ 19.......r.

Przewodniczący<br>Państwowej Komisji Egzaminacyjnej:

Pieczęć<br>Kuratorium

Członkowie<br>Państwowej Komisji Egzaminacyjnej:

---

Wzór świadectwa (str. 2).

..............................................................................................................................

(imię i nazwisko)

otrzymał na egzaminie następujące oceny:

z religii . . . . . . . . .<br>
„ języka polskiego . . . . .<br>
„ języka ........................ . . . .<br>
„ języka łacińskiego . . . .<br>
„ języka ........................ . . . .<br>
„ historii . . . . . . . .<br>
„ geografii . . . . . . . .<br>
„ biologii . . . . . . . .<br>
„ fizyki i chemii . . . . . .<br>
„ matematyki . . . . . . .<br>
„ zajęć praktycznych . . . .<br>
„ ćwiczeń cielesnych . . . .<br>
„ ...................................................<br>
„ ...................................................

Przewodniczący<br>Państwowej Komisji Egzaminacyjnej

Skala oceny: bardzo dobry, dobry, dostateczny.

**85.**

(Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 3 z dnia 25 marca 1937 r., poz. 59.)

## ZARZĄDZENIE
**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 22 lutego 1937 r. (Nr II S-848/37)

**o regulaminie przyjmowania uczniów do państwowego liceum ogólnokształcącego.**

**§ 1.** Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) ustanawiam regulamin przyjmowania uczniów do państwowego liceum ogólnokształcącego, ogłoszony jako załącznik do niniejszego zarządzenia.

**§ 2.** Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1937 r.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

---

**Załącznik** do zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 22 lutego 1937 r. (Nr. II S-848/37).

## REGULAMIN
**przyjmowania uczniów do państwowego liceum ogólnokształcącego.**

**§ 1.** Do liceum ogólnokształcącego mogą być przyjęci kandydaci, którzy mają odpowiedni wiek, wolni są od chorób, zagrażających zdrowiu otoczenia, od wad i ułomności, uniemożliwiających im normalną pracę umysłową, oraz wykażą należyty rozwój umysłowy i przygotowanie naukowe.

**§ 2.** O przyjęcie do klasy I-ej liceum mogą się ubiegać kandydaci, którzy w terminie do dnia 1 września danego roku kalendarzowego ukończą co najmniej lat 16, a nie przekroczą lat 20, do klasy II kandydaci, którzy ukończą lat 17, a nie przekroczą lat 21.

Kandydaci, którzy przekroczyli ten wiek, nie więcej jednak jak o rok, mogą być przyjęci za zezwoleniem Kuratora Okręgu Szkolnego.

Dowodem, stwierdzającym wiek kandydata. jest odpowiedni dokument, wydany przez urząd stanu cywilnego.

**§ 3.** Kandydaci mogą być w zasadzie przyjęci bez uprzedniego badania lekarskiego. W razie wątpliwości, kandydaci mogą być na polecenie dyrektora poddani badaniu przez lekarza szkolnego.

**§ 4.** Kandydaci, zgłaszający się do klasy I liceum, winni przedłożyć świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego, jako dowód przygotowania naukowego; kandydaci do klasy II winni nadto przedłożyć albo świadectwo ukończenia klasy I liceum państwowego względnie niepaństwowego z uprawnieniami liceów państwowych, albo zdać odpowiedni egzamin.

Rozwój umysłowy, który ma umożliwić kandydatowi skuteczne pobieranie nauki w liceum ogólnokształcącym, stwierdza odpowiednio przeprowadzony egzamin (§ 10).

Egzamin dla kandydatów do klasy I opiera się na materiale programowym państwowego gimnazjum ogólnokształcącego, dla kandydatów do klasy II — na materiale programowym odpowiedniego wydziału I klasy państwowego liceum ogólnokształcącego.

**§ 5.** Od egzaminu do klasy I-ej mogą być zwolnieni kandydaci (także ci, którzy jako eksterni uzyskali świadectwo ukończenia gimnazjum), uznani przez Radę Pedagogiczną liceum za uzdolnionych i przygotowanych do podjęcia nauki w liceum na podstawie ocen, zawartych w świadectwie ukończenia gimnazjum, a nadto w świadectwach rocznych, o ile je posiadają.

Kandydat, zwolniony od egzaminu, jest tym samym przyjęty do liceum.

**§ 6.** Przyjęcia do liceum przeprowadza się w zasadzie po zakończeniu roku szkolnego. Terminy zgłoszeń i egzaminów wyznacza Kuratorium Okręgu Szkolnego i podaje je do wiadomości Dyrekcjom. W tych terminach dyrektorzy dokonywają przyjęć nowych uczniów. Po przyjęciu kandydatów zwolnionych od egzaminów dyrektorzy — w miarę wolnych miejsc — przeprowadzają egzaminy wstępne.

Nadto zależnie od wolnych miejsc egzaminy wstępne mogą się odbywać w pierwszych dniach roku szkolnego.

Do klasy II przyjmuje się kandydatów tylko za uprzednim zezwoleniem Kuratora Okręgu Szkolnego.

**§ 7.** Dyrektorzy mogą w miarę wolnych miejsc przyjmować ponadto:

a) w ciągu pierwszego miesiąca roku szkolnego bez egzaminu do kl. I i II kandydatów, którzy zdali egzamin wstępny, a nie zostali przyjęci z powodu braku miejsca,

b) w ciągu roku szkolnego, z wyjątkiem ostatniego okresu, do kl. I — uczniów, w razie przeniesienia rodziców względnie opiekunów na stały pobyt do danej miejscowości lub w razie innych okoliczności, uznanych przez dyrektora za dostatecznie uzasadnione. Uczniowie tacy mogą być przyjęci na podstawie świadectwa odejścia, wydanego przez Dyrekcję liceum ogólnokształcącego, względnie na podstawie egzaminu wstępnego (§ 4).

**§ 8.** Rodzice względnie opiekunowie, zgłaszający kandydata do liceum, składają w terminie, ogłoszonym przez Kuratorium Okręgu Szkolnego, podanie do Dyrekcji liceum o przyjęcie — z wy-

mienieniem wydziału, na jaki kandydat ma zamiar uczęszczać. Do podania dołączają a) dokument urzędu stanu cywilnego (§ 2, ustęp 3), b) świadectwo ukończenia gimnazjum, c) świadectwo roczne, jeżeli je kandydat posiada. Dokumentów tych nie składają kandydaci, zgłaszający się bezpośrednio po ukończeniu tego samego gimnazjum, przy którym jest zorganizowane liceum.

**§ 9.** Egzamin przeprowadza wyznaczony przez dyrektora nauczyciel danego przedmiotu w obecności dyrektora lub powołanego przez niego zastępcy.

**§ 10.** Egzamin składa się z części piśmiennej i ustnej z następujących przedmiotów na poszczególnych wydziałach:

**1) Wydział klasyczny:**

| | |
|---|---|
| egzamin piśmienny: | język polski, |
| „ ustny: | „ łaciński, |
| | historia. |

**2) Wydział humanistyczny:**

| | |
|---|---|
| egzamin piśmienny: | język polski, |
| „ ustny: | historia, |
| | język łaciński lub język obcy nowożytny, } do wyboru przez ucznia |
| | którego uczeń uczył się w gimnazjum jako obowiązkowego. |

**3) Wydział matematyczno-fizyczny:**

| | |
|---|---|
| egzamin piśmienny: | język polski, |
| „ ustny: | matematyka, |
| | fizyka lub chemia } do wyboru przez ucznia |

**4) Wydział przyrodniczy:**

| | |
|---|---|
| egzamin piśmienny: | język polski, |
| „ ustny: | biologia, |
| | fizyka lub chemia } do wyboru przez ucznia |

**§ 11.** Egzamin piśmienny z języka polskiego polega na opracowaniu przez kandydata jednego z trzech tematów, danych mu do wyboru. Doboru tematów dokonywa dyrektor wraz z egzaminatorem w zakresie ćwiczeń w pisaniu, przewidzianych w programie gimnazjum.

Przy ustalaniu tematów można uwzględnić także materiał rzeczowy jednego z przedmiotów egzaminu ustnego.

Na wypracowanie z języka polskiego przeznacza się 3 godziny.

Wypracowanie egzaminacyjne ocenia właściwy egzaminator. Dyrektor ma prawo wystawić inną ocenę, niezgodną z oceną egzaminatora; zmianę tę powinien umotywować piśmiennie.

**§ 12.** Do egzaminu ustnego przygotowuje dyrektor protokóły egzaminu według załączonego wzoru oraz wypracowania egzaminacyjne, świadectwa ukończenia gimnazjum, względnie świadectwa roczne kandydata.

**§ 13.** Po zakończeniu egzaminów wszystkich kandydatów egzaminatorzy pod przewodnictwem dyrektora decydują o wyniku egzaminu i przyjęciu do liceum każdego kandydata z osobna. Uchwały zapadają zwyczajną większością głosów, w razie równości głosów decyduje dyrektor.

Decyzję podaje dyrektor do wiadomości kandydatom.

**§ 14.** Jeżeli liczba kandydatów, którzy złożyli egzamin, przewyższa liczbę wolnych miejsc, wówczas należy przyjąć przede wszystkim tych, którzy zostali uznani za bardziej uzdolnionych, spośród tych zaś dzieci rodziców niezamożnych.

**§ 15.** Prawo pierwszeństwa w przyjęciu do danego liceum bez względu na kolejność, ustaloną w myśl § 5 i 14, przysługuje dzieciom kawalerów orderu „Virtuti Militari“, poległych funkcjonariuszy policji państwowej, inwalidów wojennych, sierotom, zasługującym na specjalną pomoc oraz dzieciom nauczycieli.

**§ 16.** Jeżeli kandydat, który zdał egzamin do liceum, nie został do niego przyjęty wskutek braku miejsca, wówczas otrzymuje odpowiednie zaświadczenie według załączonego wzoru. Zaświadczenie takie uprawnia kandydata do ubiegania się o przyjęcie do klasy I innego liceum ogólnokształcącego na taki sam wydział bez ponownego składania egzaminu (§ 7).

**§ 17.** Kandydat, który nie zdał egzaminu wstępnego do liceum, może egzamin ten powtórzyć według niniejszego regulaminu w terminach, przewidzianych w § 6, o ile spełnia warunki, zawarte w § 1—4.

**§ 18.** Uchwały, dotyczące wyniku egzaminu i przyjęcia kandydatów, winny być odnotowane w protokołach; do protokołów tych należy dołączyć wypracowania egzaminacyjne kandydatów.

Wypracowania te mogą być zniszczone po upływie 2 lat od terminu zdawania egzaminu.

**§ 19.** Osobne przepisy określą warunki przechodzenia uczniów ze szkół zawodowych stopnia licealnego do odpowiednich wydziałów liceów ogólnokształcących.

**§ 20.** Przeprowadzenie egzaminów wstępnych do liceów ogólnokształcących według zasad odmiennych może być dokonane jedynie za zezwoleniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Wzór protokołu.

**ARKUSZ KANDYDATA DO LICEUM.**

Nr.............

Nazwisko ..........................................................

Imię ..........................................................

Urodzon....... dnia .............................. roku..........

Wyznanie ..........................................................

Miejsce stałego zamieszkania ..............................

Uczył się języka obcego obowiązkowego..............

..........................................................

" " " " nadobowiązkowego...........

..........................................................

Złożył świadectwa szkolne ..............................

..........................................................

Ubiega się o przyjęcie na wydział..........................

**Dyrektor**

---

**PROTOKÓŁ EGZAMINU WSTĘPNEGO DO LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO.**

Na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej Liceum zwolniony od egzaminu wstępnego do liceum na Wydział..........................................................

| Przedmiot egzaminu | Data | Temat względnie treść pytań i krótka charakterystyka odpowiedzi: |
|---|---|---|
| Język polski | | |
| Język łaciński | | |
| Język obcy nowożytny | | |
| Historia | | |
| Matematyka | | |
| Fizyka | | |
| Chemia | | |
| Biologia | | |

**UCHWAŁA:**

.......................................................... zdał.......... egzamin do liceum na

Wydział ..........................................................

Przyjęt..............

Nieprzyjęt.......... z powodu ..........................................................

W.............................. dnia.............................. 19.......r.

**Dyrektor**..............................................

**Egzaminatorzy**..............................................

Wzór zaświadczenia.

**Państwowe Liceum** ........................................
w ........................................................................

Rok szkolny 19............/............

**ZAŚWIADCZENIE**

..........................................................................
*(imię i nazwisko)*

urodzon...... dnia ........................................ 19...... r.
w ......................................................................
dopuszczon.......... na podstawie świadectwa ukończenia gimnazjum do egzaminu wstępnego na wydział liceum.......................................
..........................................................................
egzamin ten zdał ...................................................

Nie został...... przyjęt...... z powodu braku miejsca ..........................................

W.................................. dnia............................ 19......r.

**Dyrektor**

---

**86.**

(Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 3 z dnia 25 marca 1937r., poz. 60.)

## ZARZĄDZENIE
### Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 1 marca 1937 r. (Nr II S-1290/37)

**o regulaminie przyjmowania uczniów do klasy I państwowego liceum pedagogicznego.**

**§ 1.** Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) ustanawiam regulamin przyjmowania uczniów do państwowego liceum ogólnokształcącego, ogłoszony jako załącznik do niniejszego zarządzenia.

**§ 2.** Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1937 r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

**(—) W. Świętosławski.**

---

**Załącznik** do zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 1 marca 1937 r. (Nr II S-1290/37).

## REGULAMIN
### przyjmowania uczniów do klasy I państwowego liceum pedagogicznego.

**§ 1.** Do klasy I liceum pedagogicznego mogą być przyjęci kandydaci, którzy mają odpowiedni wiek, zdrowie oraz wykażą należyty rozwój umysłowy i przygotowanie naukowe.

**§ 2.** O przyjęciu do klasy I liceum mogą się ubiegać kandydaci, którzy w terminie do dnia 1 września danego roku kalendarzowego ukończą co najmniej lat 16, a nie przekroczą lat 20.

Kandydaci, którzy przekroczyli ten wiek, nie więcej jednak jak rok, mogą być przyjęci za zezwoleniem Kuratora Okręgu Szkolnego.

Dowodem, stwierdzającym wiek kandydata, jest odpowiedni dokument wydany przez urząd stanu cywilnego.

**§ 3.** Kandydatów, zgłaszających się do liceum, bada lekarz szkolny w celu stwierdzenia, czy są wolni od chorób, zagrażających zdrowiu otoczenia oraz od wad i ułomności cielesnych, któreby w przyszłości mogły im przeszkadzać w sprawowaniu obowiazków nauczyciela. Badania te odbywają się w sposób ustalony przy przyjmowaniu uczniów do zakładów kształcenia nauczycieli.

**§ 4.** Kandydaci, zgłaszający się do klasy I liceum powinni przedłożyć jako dowód przygotowania naukowego świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego. Jako dowód przygotowania naukowego uznaje się również świadectwo ukończenia 6 klas gimnazjum dawnego typu, wydane przez gimnazjum państwowe lub prywatne, posiadające prawa państwowych szkół średnich ogólnokształcących. Rozwój umysłowy, który ma umożliwić kandydatowi skuteczne pobieranie nauki w liceum pedagogicznym, stwierdza odpowiednio przeprowadzony egzamin.

Egzamin dla kandydatów do klasy I opiera się na materiale programowym państwowego gimnazjum ogólnokształcącego; przy egzaminie kandydatów, posiadających świadectwa ukończenia 6 klas gimnazjum dawnego typu, należy mieć na uwadze wymagania programu danego gimnazjum.

**§ 5.** Od egzaminu do klasy I liceum mogą być zwolnieni kandydaci, uznani przez Komisję Egzaminacyjną (§ 10) za uzdolnionych i przygotowanych do podjęcia nauki w liceum, na podstawie ocen, zawartych w świadectwie ukończenia gimnazjum, oraz charakterystyki uzdolnień i przydatności kandydata do zawodu nauczycielskiego, przedstawionej przez dyrekcję gimnazjum, do którego uczęszczał.

Kandydat zwolniony od egzaminu, jest tym samym przyjęty do danego liceum.

**§ 6.** Przyjęcie do liceum przeprowadza się w zasadzie po zakończeniu roku szkolnego. Terminy zgłoszeń i egzaminów wyznacza Kuratorium Okręgu Szkolnego i podaje je do wiadomości dyrekcjom. W tych terminach dyrektorzy dokonywają przyjęć nowych uczniów. Po przyjęciu kandydatów, zwolnionych od egzaminów, dyrektorzy — w miarę wolnych miejsc — przeprowadzają egzaminy wstępne.

Nadto zależnie od wolnych miejsc egzaminy wstępne mogą się odbywać w pierwszych dniach roku szkolnego.

**§ 7.** Dyrektorzy przyjmować mogą w miarę wolnych miejsc nadto:

a) w ciągu pierwszego miesiąca roku szkolnego do klasy I kandydatów, którzy zdali

egzamin wstępny, a nie zostali przyjęci z powodu braku miejsca, oraz tych, którzy nie mogli wskutek choroby lub innych okoliczności, zasługujących na uwzględnienie, rozpocząć nauki w normalnym terminie,

b) w ciągu roku szkolnego, z wyjątkiem, ostatniego okresu, do klasy I uczniów w razie przeniesienia rodziców względnie opiekunów na stały pobyt do danej miejscowości lub w razie innych okoliczności, uznanych przez dyrektora za dostatecznie uzasadnione.

Uczniowie tacy mogą być przyjęci na podstawie świadectwa odejścia, wydanego przez dyrekcję liceum pedagogicznego, które opuszczają, względnie na podstawie egzaminu.

**§ 8.** Rodzice względnie opiekunowie, zgłaszający kandydata do liceum, składają w terminie, ogłoszonym przez Kuratorium Okręgu Szkolnego, podanie do dyrekcji liceum w sprawie przyjęcia.

Do podania dołaczają: a) dokument urzędu stanu cywilnego (§ 2, ustęp 3), b) świadectwo ukończenia gimnazjum lub świadectwo ukończenia 6 klas gimnazjum dawnego typu.

**§ 9.** Egzamin składa się z części piśmiennej i ustnej z następujących przedmiotów: egzamin piśmienny z języka polskiego, egzamin ustny z języka polskiego i matematyki. W liceach (oddziałach licealnych) z niepolskim językiem nauczania odbywa się również egzamin piśmienny i ustny z języka nauczania.

Ponadto powinien być zbadany stopień muzykalności i słuchu muzycznego wszystkich kandydatów, zgłaszających się do liceum, w sposób ustalony przy przyjmowaniu uczniów do zakładów kształcenia nauczycieli.

**§ 10.** Egzamin przeprowadza powołana przez Kuratorium Okręgu Szkolnego Komisja Egzaminacyjna, złożona z dyrektora zakładu oraz odpowiedniej liczby nauczycieli przedmiotów, wymienionych w § 9.

Egzamin odbywa się pod przewodnictwem dyrektora.

**§ 11.** Egzamin piśmienny z języka polskiego polega na opracowaniu przez kandydata jednego z trzech danych mu do wyboru tematów. Doboru tematów dokonywa dyrektor wraz z egzaminatorem w zakresie ćwiczeń w pisaniu, przewidzianych w programie gimnazjum.

Na wypracowanie z języka polskiego przeznacza się 3 godziny.

Wypracowanie egzaminacyjne ocenia właściwy egzaminator. Dyrektor ma prawo wystawić inną ocenę, niezgodną z oceną egzaminatora; zmianę tę powinien umotywować piśmiennie.

Przy egzaminie ustnym należy zwrócić uwagę na uzdolnienia i zamiłowania kandydatów, mające znaczenie dla zawodu nauczycielskiego.

Egzamin piśmienny i ustny z niepolskiego języka nauczania należy oprzeć na tych samych zasadach co egzamin z języka polskiego.

**§ 12.** Do egzaminu ustnego przygotowuje dyrektor protokóły egzaminu według załączonego wzoru oraz wypracowania egzaminacyjne, przedłożone przez kandydatów świadectwa i charakterystyki ich uzdolnień, przedstawione przez dyrekcje gimnazjów (§ 5).

**§ 13.** Po zakończeniu egzaminów wszystkich kandydatów egzaminatorzy pod przewodnictwem dyrektora decydują o wyniku egzaminu i przyjęciu do liceum każdego kandydata z osobna. Nie może być przyjęty do liceum kandydat który z jednego z przedmiotów otrzymał ocenę niedostateczną. Nie może również być przyjęty kandydat, który nie odpowiada wymaganiom przepisanym co do zdrowia lub wykazuje zupełny brak muzykalności i słuchu muzycznego.

Uchwały zapadają zwyczajną większością głosów; w razie równości głosów decyduje dyrektor.

Decyzję podaje dyrektor do wiadomości kandydatom.

**§ 14.** Jeżeli liczba kandydatów, którzy złożyli egzamin, przewyższa liczbę wolnych miejsc, wówczas należy przyjąć przede wszystkim tych, którzy zostali uznani za bardziej uzdolnionych, spośród tych zaś dzieci rodziców niezamożnych.

Prawo pierwszeństwa w przyjęciu do danego liceum bez względu na kolejność, ustaloną w myśl § 5 i ust. 1 niniejszego paragrafu przysługuje dzieciom kawalerów orderu „Virtuti Militari“, poległych funkcjonariuszy policji państwowej, inwalidów wojennych, sierotom, zasługującym na specjalną pomoc, oraz dzieciom nauczycieli.

**§ 15.** Jeżeli kandydat, który zdał egzamin do liceum, nie został do niego przyjęty wskutek braku miejsca, wówczas otrzymuje odpowiednie zaświadczenie według załączonego wzoru. Zaświadczenie takie uprawnia kandydata do ubiegania się o przyjęcie do klasy I innego liceum pedagogicznego bez ponownego składania egzaminu (§ 7).

**§ 16.** Kandydat, który nie zdał egzaminu wstępnego do liceum, może egzamin ten powtórzyć według niniejszego regulaminu w terminach, przewidzianych w § 6, o ile spełnia warunki, zawarte w § 1—4.

**§ 17.** Uchwały, dotyczące wyniku egzaminu i przyjęcia kandydatów, powinny być odnotowane w protokole; do protokołów tych należy dołączyć wypracowania egzaminacyjne kandydatów oraz charakterystykę kandydatów (§ 5).

Wypracowania te mogą być zniszczone po upływie 2 lat od terminu zdawania egzaminu.

**§ 18.** Osobne przepisy określą warunki przechodzenia uczniów z liceów ogólnokształcących i ze szkół zawodowych typu licealnego do liceów pedagogicznych.

**§ 19.** Przeprowadzenie egzaminów wstępnych do liceów pedagogicznych według zasad odmiennych może być dokonane jedynie za zezwoleniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Wzór protokołu.

**ARKUSZ KANDYDATA DO KLASY I LICEUM PEDAGOGICZNEGO.**

Nr...........................

Nazwisko ..............................................................................................
Imię ..............................................................................................
Urodzon.................. dnia........................................................ roku ..................
Wyznania ..............................................................................................
Miejsce stałego zamieszkania ..............................................................................................
Złożył świadectwa szkolne..............................................................................................
..............................................................................................

**Dyrektor — Przełożona**

**PROTOKOŁ EGZAMINU WSTĘPNEGO DO KLASY I LICEUM PEDAGOGICZNEGO.**

Na podstawie uchwały Komisji Egzaminacyjnej zwolniony od egzaminu wstępnego do klasy I liceum.

| Przedmiot egzaminu | Data | Temat względnie treść pytań i krótka charakterystyka odpowiedzi: | |
|---|---|---|---|
| | | egzamin piśmienny | egzamin ustny |
| Język polski | | | |
| Język ..................... | | | |
| Matematyka | | | |

**UCHWAŁA.**

.............................................................. zdał............. egzamin do liceum pedagogicznego
Przyjęt......................
Nieprzyjęt................ z powodu..............................................................................................
W .................................................... dnia ...................................................19....... r.

**Dyrektor — Przełożona**
**Egzaminatorzy**

Wzór zaświadczenia.

**Państwowe Liceum Pedagogiczne** ...........................
w ..............................................................................................

Nr...........................

Rok szkolny 19.............../..............

**ZAŚWIADCZENIE.**

..............................................................................................
*(imię i nazwisko)*

urodzon....... dnia ......................................... 19........ r.
w ..............................................................................................
dopuszczon........... na podstawie świadectwa ukończenia gimnazjum do egzaminu do klasy I liceum pedagogicznego, egzamin ten zdał ..............................................................................................
..............................................................................................

Nie został........ przyjęt........ z powodu braku miejsca ..............................................

W ........................................... dnia ............................ 19........ r.

*Pieczęć.*

**Dyrektor — Przełożona**

**87.**

(Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 3 z dnia 25 marca 1937 r.. poz. 61.)

## ZARZĄDZENIE

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.**

z dnia 25 lutego 1937 r. (Nr II P-814/37)

**o wykazach i zaświadczeniach dla potrzeb komisji poborowych.**

Wobec konieczności ułatwienia komisjom poborowym orientacji w odniesieniu do cenzusu wykształcenia poborowych powinni kierownicy i nauczyciele kierujący publicznych szkół powszechnych:

1) stwierdzać urzędowo w sporządzanych przez wójtów i sołtysów wykazach poborowych ściśle na podstawie akt szkolnych (księga ocen), czy poszczególni poborowi ukończyli szkołę powszechną (którego stopnia) względnie ile oddziałów (klas) iloklasowej (którego stopnia) szkoły;

2) zgłaszającym się poborowym wydawać bezpłatnie, zaopatrzone odciskiem pieczęci szkoły, urzędowe zaświadczenia, stwierdzające w sposób analogiczny, jak w punkcie 1, cenzus wykształcenia interesowanych z uwagą,. że „zaświadczenie niniejsze wydaje się wyłącznie dla potrzeb Komisji poborowej".

Podsekretarz Stanu:
(—) **Jerzy Ferek-Błeszyński.**

---

**88.**

Min. Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — Warszawa.

**OKÓLNIK Nr 3**

z dnia 14 stycznia 1937 r. (II P-97/37)

**w sprawie niekwalifikowanych wychowawczyń przedszkoli.**

W związku z zarządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia 20 lutego 1936 r. (Nr II P-527/36) w sprawie kwalifikacyj zawodowych wychowawczyń przedszkoli (Dz. Urz. Min. W. R. i P. Nr 1, poz. 12) oraz wślad za pismami z dnia 24 października 1936 r. Nr II P/7723/36 i z dnia 18 listopada 1936 r. Nr II P-8501/36 Ministerstwo W. R. i O. P. celem udostępnienia wychowawczyniom przedszkoli składania egzaminu specjalnego w ciągu roku 1937, zarządza co następuje:

1. Podania niekwalifikowanych wychowawczyń przedszkoli w sprawie przyznania kwalifikacyj zawodowych wniesione do władz szkolnych w terminie do końca grudnia 1936 r., należy traktować w wypadku nieprzyznania interesowanym wspomnianych kwalifikacyj jako podania o dopuszczenie do egzaminu specjalnego. Wspomniane wychowawczynie mogą zatem korzystać, w razie jeśli odpowiadają obowiązującym przepisom, z postanowień powołanego pisma Ministerstwa z dnia 24. X. 1936 r. Nr II P-7723/36 (ustęp pierwszy).
2. Do egzaminu specjalnego w ciągu roku 1937 mogą być dopuszczone również te kandydatki, które w r. 1936 przystępując do wspomnianego egzaminu po raz pierwszy, złożyły go z wynikiem niedostatecznym (egzamin powtórny, zarządzenie z dnia 20. II. 1936 r. Nr II P-527/36, § 5, punkt 6, Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 12).

W związku z powyższym należy wychowawczynie przedszkoli, wymienione w punktach 1 i 2 niniejszego pisma, oraz te, które w terminie do końca grudnia 1936 r. wniosły podania o dopuszczenie do egzaminu specjalnego, a będą go zdawały w ciągu roku 1937, dopuścić do dalszego prowadzenia zajęć wychowawczych w przedszkolach do końca roku kalendarzowego 1937.

O powyższym należy zawiadomić interesowanych w jak najkrótszym czasie.

Dyrektor Departamentu:
(—) **Dr M. Pollak.**

---

**89.**

Min. Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — Warszawa.

**OKÓLNIK Nr 13**

z dnia 20 lutego 1937 r. (III Kwal-934/37)

**w sprawie czasowych zezwoleń na nauczanie w szkołach zawodowych.**

Na skutek zapytania jednego z Kuratoriów Okręgu Szkolnego w sprawie postępowania przy wydawaniu czasowych zezwoleń na nauczanie w szkołach zawodowych Ministerstwo wyjaśnia, co następuje:

Czasowe zezwolenia na nauczanie, zgodnie z zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 28 sierpnia 1936 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 9, poz. 167), wydają Kuratorzy Okręgów Szkolnych nauczycielom, którzy odpowiadają przepisom tego zarządzenia i są zatrudnieni w szkołach zawodowych nowego ustroju.

Ministerstwo będzie wydawać czasowe zezwolenia na wnioski Kuratorów w wypadkach braku powyższych warunków.

O ile Ministerstwo nie przyzna dyplomu nauczycielskiego do nauczania przedmiotów, wymienionych w podaniu petenta, wówczas Kurator może wydać petentowi czasowe zezwolenie na nauczanie tych przedmiotów na podstawie wyżej wymienionego rozporządzenia Ministra W. R. i O. P.

Dyrektor Departamentu:
(—) **J. Firewicz.**

---

**90.**

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
Warszawa.

**OKÓLNIK Nr. 18**

z dnia 8 marca 1937 r. (II. W-8880/36)

**w sprawie modelarstwa okrętowego.**

Celem zaznajomienia młodzieży z zasadniczymi typami statków, rozbudzenia jej zamiłowania

do konstruowania modeli okrętowych oraz pogłębienia prac kół szkolnych L. M. K. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zamierza w porozumieniu z Zarządem Głównym L. M. i K. wprowadzić w roku szkolnym 1937/38 w publicznych szkołach powszechnych i w państwowych gimnazjach modelarstwo okrętowe w ramach obowiązujących zajęć praktycznych. Prace z zakresu modelarstwa okrętowego będą wykonywane jednocześnie z modelarstwem lotniczym w klasie VI szkół powszechnych oraz w kl. I—IV gimnazjum. W kl. VI szkół powszechnych na modelarstwo okrętowe wraz z modelarstwem lotniczym należy przeznaczyć w sumie około 10 godzin, a w klasie I—IV gimnazjum przeciętnie po 14 godzin.

Godziny przeznaczone na modelarstwo lotnicze i krętowe należy skupiać stale w drugim półroczu w ten sposób, by prace te były dokonywane w kilku po sobie następujących tygodniach. Szkołom powszechnym dostarczy potrzebnych materiałów L. M. i K. Celem ułatwienia nauczycielstwu prowadzenia prac z zakresu modelarstwa okrętowego na terenie szkół, organizowane będą przez Zarząd Główny L. M. i K. w najbliższym czasie specjalne kursy, na które należałoby kierować przede wszystkim nauczycieli uczących zajęć praktycznych w gimnazjach. Celem właściwego rozwiązania omawianego zagadnienia i racjonalnej organizacji pracy, zamierza Zarząd Główny L. M. i K. ogłosić odpowiednie wskazówki, które wraz z rysunkami modeli zostaną rozesłane do szkół w odpowiedniej ilości egzemplarzy.

Za prace (modelarstwa okrętowego) na terenie kół szkolnych L. M. i K. poza godzinami obowiązkowymi będą nauczyciele zajęć praktycznych wynagradzani przez Zarząd Główny L. M. i K. Wysokość wynagrodzenia nie może być niższą od norm przewidzianych w przepisach o dodatkach służbowych dla nauczycieli za godziny nadliczbowe.

Minister:
(—) **W. Świętosławski.**

---

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.

Nr: O.P. I-1/62-d/1. Katowice, dnia 17 marca 1937 r.

Dyrekcjom szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych, Inspektoratom Szkolnym i Kierownictwom szkół powszechnych

w Województwie Śląskim

**w sprawie modelarstwa okrętowego**

do wiadomości i stosowania.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

Załącznik do okólnika Nr. 18.

## INSTRUKCJA

**o prowadzeniu nauki modelarstwa szkutniczego (okrętowego) w kl. VI publicznych szkół powszechnych oraz w klasie I—IV gimnazjów państwowych.**

I. Klasa VI publicznych szkół powszechnych o 5 i więcej nauczycielach w której nie prowadzi się działu zajęć ogrodniczych.

Modelarstwo okrętowe należy prowadzić w ramach zajęć praktycznych z grupą uczniów, okazujących dla tej pracy szczególniejsze zainteresowanie. Zajęcia te będą się odbywały jednocześnie z modelarstwem lotniczym w tej samej ilości godzin t. j. ogółem około 10 godzin w miesiącach maju lub czerwcu.

Ponieważ nie wszyscy uczniowie będą mieć zainteresowanie dla modelarstwa okrętowego lub lotniczego, należy więc tym uczniom pozostawić wykonywanie prac przewidzianych w programie zajęć praktycznych.

Zespoły pracujących uczniów będą podzielone na trzy grupy według zainteresowań:

a) grupa zainteresowanych modelarstwem lotniczym,
b) grupa zainteresowanych modelarstwem okrętowym,
c) grupa zainteresowanych innymi pracami programowymi.

Uwagi:

Każdy z uczniów, biorących udział w modelarstwie okrętowym, wykona indywidualnie jeden z modeli przewidzianych programem dla tej klasy.

Po wykonaniu model staje się własnością ucznia.

**Materiał nauczania.**

Materiał nauczania obejmuje:

1) wykonywanie prostych modeli żaglowych Nr. A. B. C. (do wyboru) o pełnych kadłubach, obrobionych z drewienka lub z kory drzewnej o żaglach prostych i skośnych,

2) objaśnienia podczas pracy o zasadach żeglowności i zachowania się modeli na wodzie i wietrze,

3) pokaz wzorowych modeli pływających, jeżeli je szkoła posiada,

4) próby w naturalnych warunkach na wodzie modeli pływających,

5) konstruowanie modeli z papieru stanowiących podobizny istniejących statków polskiej floty wojennej i handlowej.

Celem zajęć modelarskich jest zaznajomienie młodzieży z zasadniczymi typami statków i pobudzenie jej do budowy konstrukcji okrętowych.

II. Klasa I—IV gimnazjów państwowych męskich i koedukacyjnych (chłopcy).

Modelarstwo okrętowe należy prowadzić w ramach zajęć praktycznych z grupą uczniów, okazujących dla tej pracy szczególniejsze zainteresowanie

wanie. Zajęcia te będą się odbywały jednocześnie z modelarstwem lotniczym w tej samej ilości godzin t. j. ogółem około 14 godzin w miesiącach maju i czerwcu.

Uczniom niezainteresowanym modelarstwem okrętowym lub lotniczym należy pozostawić wykonywanie prac przewidzianych w programie zajęć praktycznych.

Organizacja pracy polegać będzie na tworzeniu grup uczniów według zainteresowań:

a) grupa zainteresowanych modelarstwem lotniczym,
b) grupa zainteresowanych modelarstwem okrętowym,
c) grupa zainteresowanych innymi pracami programowymi.

Uwagi:

Pracę nad wykonaniem modeli winno się odbywać w grupach, liczących nie mniej jak 4 uczniów. Każda grupa wykonywa tylko 1 model na podstawie rysunku gotowego lub też ew. na podstawie rysunku technicznego, sporządzonego przez uczniów. Szczegółową organizację pracy pozostawia się uznaniu nauczyciela zajęć praktycznych.

**Materiał nauczania.**

Materiał nauczania obejmuje:

1) wykonywanie modeli D i E (do wyboru) o pustych szkieletowych kadłubach i złożonym skośnym ożaglowaniu,

2) objaśnienia podczas pracy o zasadach żeglowności i zachowania się modeli na wodzie i wietrze,

3) pokaz wzorowy modeli pływających, jeżeli je szkoła posiada,

4) próby w naturalnych warunkach na wodzie modeli pływających,

5) konstruowanie modeli z papieru stanowiących podobizny istniejących statków polskiej floty wojennej i handlowej.

---

**91.**

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa.

**OKÓLNIK Nr 22**
z dnia 19 marca 1937 r. (II. P. 2141/37)
**o prostowaniu skażonej pisowni nazwisk.**

Podaję do wiadomości i wykorzystania załączony okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr 78 z dnia 8 października 1936 r. o prostowaniu skażonej pisowni nazwisk (Nr AC-26-a-20-3).

Pragnąc zapewnić jak najwydatniejsze osiągnięcie celów wzmiankowanych w tym okólniku, uważam za wskazane: 1) by władze, instytucje, szkoły i zakłady podlegające pośrednio czy bezpośrednio Ministerstwu, zwracały uwagę przy sposobności wykonywania swych czynności służbowych na możność sprostowania w trybie uproszczonym nazwisk skażonych i wskazywały na niedogodności, na jakie niejednokrotnie narażone są osoby, które nie dokonały sprostowania aktu stanu cywilnego, mającego podstawowe znaczenie w życiu każdego obywatela oraz 2) by osobom tym udzielano w ich staraniach jak najskuteczniejszej pomocy.

Pożądane jest, by zwłaszcza dyrekcje (kierownictwa) szkół w razie ujawnienia skażonego nazwiska ucznia narodowości polskiej przy sposobności dokonywania czynności urzędowych (przeprowadzanie zapisów, prowadzenie metryki szkolnej, uskutecznianie spisów dzieci i t. p.) zwracały uwagę zainteresowanym na możność sprostowania skażonego nazwiska.

W razie wyrażenia zgody ze strony zainteresowanych osób, podległe instytucje powinny okazać jak najdalej idącą pomoc. W tym celu należy:

1) uzyskać od zainteresowanych (w razie ich niepełnoletności od rodziców), których nazwisko uległo skażeniu, pisemne wyrażenie zgody zarówno na sprostowanie nazwiska, jak na pośredniczenie w sprawie tego sprostowania,

2) sporządzić wykaz zainteresowanych, którzy w sposób wyżej wzmiankowany złożyli oświadczenie — wreszcie

3) zarówno zgłoszenia indywidualne, jak i wyżej wspomniane wykazy przesłać w charakterze wniosku władzy bezpośrednio przełożonej (Kuratorium Okręgu Szkolnego, Inspektorat Szkolny), która prześle je władzom powołanym do sprostowania (por. pkt. C. Okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych).

Szkoły, zakłady i instytucje podległe bezpośrednio Ministerstwu prześlą wspomniane zgłoszenia i wykazy wprost władzom powołanym do sprostowania.

Współdziałanie, o którym wyżej mowa, nie może posiadać cech wywierania na zainteresowanych jakiegokolwiek nacisku.

Zarazem zwracam uwagę na pkt. „D“ okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dotyczący pisowni imion w spisach urzędowych.

Minister:
(—) **W. Świętosławski.**

---

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr O. P. I. 1/50/3. Katowice, dnia 14. IV. 1937 r.

Do
Inspektoratów Szkolnych, Dyrekcji szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, seminariów nauczycielskich oraz Kierownictw szkół powszechnych i dokształcających zawodowych
w Województwie Śląskim

do wiadomości i przestrzegania, z tym że okólnik Min. Spraw Wewnętrznych Nr 78 z dnia 8. X. 1936 r. (Nr A. C. 26-a-20-3) ogłoszony został w Gazecie Urzędowej Wojew. Śl. Dział Admin. Szk. Nr 1 z dnia 30. I. 1937 r. pod poz. 11.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński.**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

92.

(Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 3 z dnia 25 marca 1937 r., poz. 62.)

**REGULAMIN**

**Kursów Wiedzy o Polsce Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie.**

(Zatwierdzony pismem Min. W. R. i O. P. z dnia 26 lutego 1937 r. Nr. IV UP-1382/37).

**§ 1.** Kursy Wiedzy o Polsce mają na celu zapoznanie słuchaczów z polskim dorobkiem kulturalnym, organizacją i strukturą życia umysłowego i materialnego Polski.

**§ 2.** Kierownictwo Kursów sprawuje Kierownik, powołany przez Senat Wolnej Wszechnicy Polskiej spośród grona nauczycielskiego Wolnej Wszechnicy Polskiej, przy współudziale Komisji Pedagogicznej, jako organu opiniodawczego. Skład Komisji Pedagogicznej ustala Senat Wolnej Wszechnicy Polskiej z pomiędzy grona wykładających na Kursach. Nadto w skład Komisji wchodzi przedstawiciel Światowego Związku Polaków z Zagranicy. Przewodniczącym Komisji jest Kierownik Kursów.

**§ 3.** Wykładających na Kursach powołuje Senat Wolnej Wszechnicy Polskiej na wniosek Kierownika Kursów. Jeżeli kandydat nie należy do grona nauczycielskiego Wolnej Wszechnicy Polskiej, powołanie takie wymaga zatwierdzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

**§ 4.** Słuchaczami Kursów mogą być osoby narodowości polskiej, skierowane przez Światowy Związek Polaków z Zagranicy, posiadające w zasadzie wykształcenie co najmniej w zakresie szkoły średniej.

**§ 5.** Kandydaci na słuchaczów Kursów wnoszą w terminie zapisów podanie na imię Kierownika Kursów z następującymi załącznikami:

a) życiorys,
b) dowód osobisty,
c) 2 fotografie,
d) zaświadczenie Dyrekcji Światowego Związku Polaków z Zagranicy o skierowaniu na kurs.

Kierownik Kursów decyduje o przyjęciu kandydata. Każdy słuchacz po dokonaniu zapisu otrzymuje legitymację słuchacza Kursów.

**§ 6.** Czas trwania poszczególnych Kursów wynosi 8 miesięcy.

**§ 7.** Program Kursów obejmuje następujące przedmioty:

| | |
|---|---|
| Historia Polski | godz. 60 |
| Literatura polska (XVI — XX wiek) | „ 60 |
| Walka o niepodległość (1905—1918) i granice Polski. Marszałek Piłsudski jako budowniczy Państwa Polskiego | „ 20 |
| Geografia Polski | „ 22 |
| Etnografia Polski | „ 10 |
| Problemy narodowościowe w Polsce współczesnej | „ 8 |
| Konstytucje z 17. III. 1921 r. i 23. IV. 1935 r. na tle porównawczym | „ 10 |
| Ustrój administracyjny państwowy | „ 8 |
| Organizacja obrony państwa (armia i marynarka) | „ 8 |
| Założenia polskiej polityki zagranicznej | „ 8 |
| Zagadnienia gospodarcze Polski współczesnej | „ 28 |
| Szkolnictwo w Polsce. Założenia nowej reformy szkolnej. Polska myśl wychowawcza | „ 16 |
| Architektura, malarstwo, plastyka, teatr, muzyka, biblioteki, prasa, książka | „ 40 |
| Wiadomości o prawie międzynarodowym. Opieka konsularna | „ 4 |
| Emigracja polska przed wojną światową i po wojnie. Struktura skupień polskich za granicą. Współpraca Macierzy z Polonią Zagraniczną | „ 18 |
| | godz. 320 |

a) 100 lekcyj języka polskiego,
b) 20 wycieczek po Warszawie i jej okolicach oraz 3 wycieczki dziesięciodniowe po Polsce (Białowieża, Bydgoszcz, Częstochowa, Gdynia, Katowice, Kraków, Lwów, Polesie, Poznań, Wieliczka, Wilno, Zakopane).

Przedmiot egzaminów stanowią: 1) Historia Polski, 2) Literatura polska, 3) Zagadnienia geograficz.-gospodarcze Polski współczesnej, 4) Ustrój polityczny i administracyjny Polski, 5) Zagadnienia emigracyjne.

Program powyższy Kursów uważa się za ramowy. Dopuszczalne są nieznaczne odchylenia w zależności od zainteresowań słuchaczów Kursów.

**§ 8.** Po przesłuchaniu wszystkich obowiązujących wykładów i odbyciu wycieczek przewidzianych przez program, słuchacze Kursów przystępują do złożenia egzaminów z przedmiotów wymienionych w programie Kursów. Wynik egzaminu ocenia się: dostatecznie, dobrze, celująco.

**§ 9.** Słuchacz, który złożył egzamin z wynikiem co najmniej dostatecznym otrzymuje świadectwo z ukończenia Kursów.

---

93.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.

Nr: OP. I-134/3. Katowice, dnia 26 marca 1937 r.

Do
Inspektoratów Szkolnych, oraz Dyrekcji szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych
w województwie śląskim

**w sprawie kasowania znaczków stemplowych na podaniach i świadectwach urzędowych.**

Urząd Wojewódzki Śląski podaje do wiadomości i stosowania okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 2. III. 1937 r. L. D. V. 43841/5 w sprawie

kasowania znaczków stemplowych na podaniach i świadectwach.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

## OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU

z dnia 2 marca 1937 r. (L. D. V. 43841/5)

**w sprawie kasowania znaczków stemplowych na podaniach i świadectwach urzędowych.**

Do
wszystkich izb skarbowych i dyrekcji ceł, do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydział Skarbowy) w Katowicach oraz do wszystkich urzędów skarbowych, urzędów opłat stemplowych, urzędów skarbowych akcyz i monopolów państwowych i urzędów celnych.

W ostatnich czasach ujawniono nadużycia, popełniane ze znaczkami stemplowymi, przeznaczonymi do uiszczenia opłat stemplowych od podań i świadectw urzędowych. Przy tym okazało się, że nadużycia byłyby utrudnione, gdyby ściśle wykonano przepisy o kasowaniu znaczków, zawarte w §§ 176 i 188 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z r. 1932, Nr 99, poz. 842); przepisy te widocznie poszły w niepamięć. Wobec tego Ministerstwo Skarbu przypomina, co następuje:

I. Powołany § 176, dotyczący opłat stemplowych od podań, głosi: „Urzędnik biura podawczego winien w razie uiszczenia opłaty za pomocą znaczków stemplowych skasować te znaczki, jeżeli nie nasuwa się podejrzenie, iż je podrobiono lub przerobiono albo usunięto z nich oznaki skasowania poprzedniego. W celu skasowania należy albo a) na każdym znaczku stemplowym wycisnąć pieczęć urzędową w ten sposób, aby część pieczęci znajdowała się na znaczku, część zaś po za nim na papierze albo b) każdy znaczek stemplowy przekreślić na krzyż, bądź atramentem, bądź za pomocą pieczątki (kasownika) w ten sposób, aby końce linij znajdowały się poza znaczkami, na papierze.

O ile przyjęcie podania lub otwarcie koperty, w której ono się mieści, następuje poza biurem podawczym, kasuje znaczki stemplowe, urzędnik przyjmujący podanie lub otwierający kopertę albo urzędnik, przezeń upoważniony.

Znaczki stemplowe skasowane w sposób podany w poprzednich dwóch ustępach, ulegają ponownemu skasowaniu za pomocą wypisania daty skasowania atramentem na znaczkach przez urzędnika, któremu poruczono załatwienie podania lub przez urzędnika przezeń upoważnionego — z wyłączeniem jednak urzędnika biura podawczego (ustęp pierwszy niniejszego paragrafu).“

Z powyższego wynika:

1) Znaczki stemplowe na podaniu nie powinny być kasowane przez samą stronę, bo to utrudnia rozpoznanie, jak wyglądał znaczek przed skasowaniem i może wzbudzić podejrzenie, o którym mowa w przytoczonym § 176. O tym należy strony przy każdej sposobności pouczać. Dopuszczalne jest dziurkowanie znaczków stemplowych po ich nabyciu a przed ich naklejeniem w ten sposób, że szeregi dziurek tworzą litery, stanowiące inicjały wyrazów, z których składa się firma osoby wnoszącej podanie. (Wykładnia nr 280, ogłoszona w nr 17 Dz. Urz. Min. Skarbu z 1930 r.).

Jeśli jednak strona skasowała znaczek umieszczony na podaniu, to ten fakt sam przez się nie uzasadnia kwestionowania takiego znaczka dopiero w razie podejrzenia, że znaczek jest podrobiony, przerobiony lub nosi ślady poprzedniego skasowania, ma urząd skarbowy, który to dostrzeże, albo który w myśl § 79 powołanego rozporządzenia wykonawczego, otrzyma o tym zawiadomienie od innego urzędu państwowego, przesłać ten znaczek do ekspertyzy, której wynik zadecyduje o dalszym postępowaniu.

2) Kasowanie znaczka stemplowego naklejonego na podaniu przy jego wniesieniu winno zawsze być dokonane **dwukrotnie:**

a) przez urzędnika biura podawczego (kancelarię) bądź przez urzędnika, który — poza biurem podawczym — pierwszy podanie otrzymuje,

b) przez urzędnika, załatwiającego podanie. Urzędnik załatwiający podanie jest obowiązany zwracać uwagę, czy nastąpiło skasowanie wymienione pod a) i czy zostało dokonane w sposób prawidłowy. W razie dostrzeżenia nieprawidłowości w tej mierze winien natychmiast o tym donieść przełożonemu.

II. Powołany § 188 rozporządzenia wykonawczego głosi: „W razie uiszczenia opłaty **od świadectwa** za pomocą znaczków stemplowych urząd, wydający świadectwo, nakleja znaczki stemplowe na świadectwie i kasuje za pomocą pieczęci urzędowej.

Wyjątek stanowią świadectwa, wymienione w art. 156 ustawy o opłatach stemplowych. Znaczki stemplowe, dostarczone do tych świadectw mają być naklejone na właściwym akcie, pozostającym w urzędzie, który wydaje świadectwo; jeżeli urząd ten zapisuje świadectwa tego rodzaju do specjalnego rejestru, to znaczki stemplowe mogą być również umieszczone w tym rejestrze. Uiszczenie opłaty za pomocą znaczków stemplowych, umieszczonych na akcie lub w rejestrze ma być poświadczone na świadectwie.

Nadto Ministerstwo Skarbu w wykładni nr 117 ogłoszonej w nr 36 Dz. Urz. Min. Sk. z 1928 r. zgodziło się na niekwestionowanie procedury, na tym polegającej, że osoba wnosząca podanie o wydanie świadectwa urzędowego, nakleja na tym podaniu nie tylko znaczki stemplowe należne tytułem opłaty od podania, lecz także dalsze znaczki stemplowe tytułem opłaty od świadectwa.

Z powyższego wynika, że normalnie (poza przypadkami, o których mowa w ustępie drugim

§ 188) znaczek stemplowy dostarczony celem uiszczenia opłaty stemplowej od świadectwa winien być naklejony na samym świadectwie, a nie poza nim. W razie naklejenia na akcie, pozostającym w urzędzie, bądź w rejestrze, należy skasować za pomocą pieczęci urzędowej; w razie zaś naklejenia przez stronę na podaniu należy skasować w sposób wskazany co do podań wyżej w dziale I.

Zaświadczenie o uiszczeniu opłaty za pomocą znaczków stemplowych umieszczonych poza świadectwem powinno znajdować się w tekście świadectwa. W razie naklejenia na podaniu owo zaświadczenie powinno (według powołanej wykładni nr 117) brzmieć: „Opłatę stemplową w kwocie..... zł uiszczono znaczkami stemplowymi, skasowanymi na podaniu L.......“

III. Z uwagi na wielką szkodę, jaką nadużycia popełniane przez funkcjonariuszów państwowych ze znaczkami stemplowymi powodują dla Skarbu Państwa a niejednokrotnie i dla stron, należy bezwarunkowo każdy przypadek niezastosowania się funkcjonariusza państwowego do powołanych przepisów zbadać i w razie stwierdzenia, że uchybienie tym przepisom jest wynikiem winy umyślnej lub niedbalstwa funkcjonariusza państwowego, wdrażać bezzwłocznie właściwe dla danego przypadku postępowanie (dyscyplinarne lub karne). Urzędnicy przeprowadzający kontrolę stemplową powinni zwracać baczną uwagę na przestrzeganie przepisów, o których mowa. Ministerstwo Skarbu zawiadamia jednocześnie o treści niniejszego okólnika wszystkie władze centralne.

Dyrektor Departamentu:
(—) **Dr J. Lubowiecki**

---

**94.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr: O.P. I-50/18. Katowice, dnia 24 marca 1937 r.

Do
Inspektoratów Szkolnych, Dyrekcji szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, seminariów nauczycielskich, kierownictw szkół powszechnych i dokształcających zawodowych
w Województwie Śląskim

**w sprawie uszkadzania linii telefonicznych i telegraficznych.**

Straty, spowodowane przez uszkadzanie linii telefonicznych i telegraficznych spowodowały zarządzenie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 6 czerwca 1930 r. Nr II-12995/30 (Dziennik Urzęd. Wydz. Ośw. Publ. Nr 9 z 15. IX. 1930 r., poz. 117) o potrzebie uświadamiania młodzieży szkolnej o szkodach i stratach, jakie wynikają z lekkomyślnych psot, powodujących uszkodzenia linii telefonicznych i telegraficznych.

We wspomnianym zarządzeniu Ministerstwo poleciło 1) zorganizować specjalne pogadanki jak również wykorzystać wszystkie momenty, dające okazję do uświadomienia dziatwy co do znaczenia i ważności telefonu i telegrafu, 2) przestrzec dziatwę przed ewentualnymi skutkami prawnymi w razie wykrycia sprawców uszkodzeń, a zwłaszcza przed odpowiedzialnością materialną, którą ponoszą rodzice i opiekunowie, 3) dołożyć starań, by zarządzona akcja została przeprowadzona konsekwentnie i objęła jak najszersze kręgi młodzieży.

Ponieważ podjęta akcja nie dała pożądanych wyników, w tym samym roku (1930) Urząd Wojewódzki polecił zarządzeniem z 10 grudnia 1930 r. Nr O. P. I-3641 (Dz. Urz. Wydz. Ośw. Publ. Nr 12 z dnia 15. XII. 1930 r., poz. 172), aby Dyrekcje i kierownictwa szkół prowadziły tę akcję celowo i wytrwale.

W ubiegłym roku stwierdzono znowu, że liczba uszkodzeń linii telegraficznych i telefonicznych wzrosła w porównaniu do lat ubiegłych, przy czym uszkadzanie tych linii powodowała w znacznej większości wypadków młodzież w wieku szkolnym, zarzucając na linie telefoniczne sznurki obciążane kamieniami. W celu ukrócenia tego rodzaju wybryków, pociągających za sobą straty dla Skarbu Państwa, a świadczących o braku odpowiedniego uświadomienia państwowego, Urząd Wojewódzki zarządza, aby akcja pouczania młodzieży szkolnej o stratach powodowanych przez uszkadzanie linii telefonicznych i telegraficznych (polowych i stałych) prowadzona była nadal celowo, energicznie i wytrwale w myśl wskazówek cytowanych na wstępie.

Właściwe i skuteczne realizowanie obowiązujących programów nauczania daje szkole możność należytego oddziaływania na młodzież w tym kierunku.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

**95.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr: O.P. I-34/21. Katowice, dnia 17 kwietnia 1937 r.

Do
Inspektoratów Szkolnych, Dyrekcji szkół średnich ogólno-kształcących i zawodowych, zakładów kształcenia nauczycieli oraz kierownictw szkół powszechnych i dokształcających zawodowych
w województwie śląskim

**w sprawie zakupywania przyrządów optycznych dla szkół.**

Zdarza się, że Dyrekcje i Kierownictwa szkół średnich ogólnokształcących państwowych i prywatnych oraz szkół powszechnych zakupują przyrządy optyczne (mikroskopy, lupy, okulary wskazówkowe) za granicą i korzystają przy tym z zezwoleń na zwolnienie od cła. Fakty te niewątpliwie podcinają możliwości rozwoju polskiego przemysłu optycznego, który produkuje przyrządy optyczne wartości dorównywującej zagranicznym.

Ponieważ tego rodzaju przyrządy produkowane w kraju, zwłaszcza przez firmę „Polskie Za-

kłady Optyczne" (Warszawa, ul. Grochowska 35) odpowiadają zupełnie potrzebom szkoły, Urząd Wojewódzki zwraca uwagę na to szkołom i zawiadamia, że w przyszłości nie będą udzielane zwolnienia od cła na przywóz wymienionych przyrządów z poza granic Polski.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

**96.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.
Nr: O.P. III-155/10. Katowice, dnia 6. IV. 1937 r.

Do
Inspektoratów Szkolnych
w województwie śląskim

**w sprawie obowiązków katechety.**

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego wyjaśnia, że kierownik szkoły, jako bezpośredni przełożony wszystkich osób pracujących w szkole ma między innymi prawo dysponowania podległymi sobie nauczycielami własnymi (§ 25 statutu — Gaz. Urz. Woj. Śl. — Dział Adm. Szk. Nr 18/6 z 1. VI. 1934 r., poz. 68) przy regulowaniu dyżurów. W odniesieniu do katechetów winien jednak baczyć, by obciążenie dyżurami nie kolidowało ze szczególnymi obowiązkami, wynikającymi z § 24 odstęp ostatni Statutu.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

**97.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa, dnia 18 marca 1937 r.
Nr: II P-1540/37.

**W sprawie wycieczek szkolnych do Biskupina.**

Uwzględniając prośbę Instytutu Prehistorycznego Uniwersytetu Poznańskiego Ministerstwo zwraca uwagę organizatorów wycieczek szkolnych, wyruszających w poznańskie województwo, że bardzo wskazaną rzeczą jest zwiedzenie wykopalisk prasłowiańskiej osady w Biskupinie oraz okolicznych miejscowości, jak Gniezna, Kruszwicy, Żnina, Wenecji z ruinami położonej wśród licznych jezior oraz Marcinkowa Górnego z pomnikiem Leszka Białego.

Najodpowiedniejszą porą dla wycieczek jest czas od 15 maja do 1 października.

W Biskupinie i w Żninie są schroniska szkolne. Powiatowa kolej żnińska udziela wycieczkom 50% zniżki, wstęp na wykopaliska wynosi 30 gr. od osoby dla młodzieży szkół średnich i 10 gr. dla uczniów szkół powszechnych. Na miejscu znajduje się tania jadłodajnia.

Pożądane jest wcześniejsze porozumienie się kierownictwa wycieczki z prof. dr. J. Kostrzewskim w Biskupinie.

Dyrektor Departamentu
(—) **Dr. M. Pollak.**

---

**98.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.
Nr: O.P. I-50/27. Katowice, dnia 10 kwietnia 1937 r.

Do
Inspektoratów Szkolnych, Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących, państwowych szkół średnich zawodowych, państwowych zakładów kształcenia nauczycieli, kierownictw publicznych szkół dokształcających zawodowych
w województwie śląskim
oraz Dyrekcji Śląskiego Konserwatorium Muzycznego w Katowicach

**w sprawie zbierania makulatury po szkołach.**

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego wyjaśnia, że Fabryka Papieru S. W. Niemojewski S. A. w Bielsku oraz Papiernia C. H. Dittrich Mikołów, spółka jawna, oświadczyły gotowość zbierania po szkołach makulatury i płacenia za nią w zależności od kosztów transportu ceny od 4 do 5 zł za 100 kg. Szkoły zainteresowane mogą się zwracać do jednej z tych Papierni po nadesłanie worków na zbieranie makulatury z chwilą, gdy zgromadzą odpowiednie jej ilości. Papiernie wysyłać będą auta ciężarowe do odbioru makulatury.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

**99.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa, dnia 17 marca 1937 r.
Nr: II W-1507/37.

**Informacyjna konferencja harcerska dla pracowników pedagogicznych w inspektoratach szkolnych.**

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości, że w zależności od zgłoszenia się odpowiedniej liczby kandydatów odbędzie się informacyjna konferencja harcerska dla pracowników pedagogicznych w inspektoratach szkolnych w czasie od dnia 7 do 15 lipca b. r. w obozie harcerskim (pod namiotami) w okolicy Czorsztyna, w powiecie nowotarskim.

Konferencja ma na celu praktyczne zapoznanie uczestników z metodą i programem pracy gromad zuchowych i drużyn harcerskich w szkołach powszechnych, rolą harcerstwa w szkole, z grami polowymi i życiem obozowym, oraz omówienie zagadnień, związanych z rolą inspektoratu szkol-

nego w organizowaniu opieki nad harcerstwem ze strony szkoły.

Konferencja jest przeznaczona w pierwszym rzędzie dla tych pracowników pedagogicznych inspektoratów, którzy mają powierzoną opiekę nad organizacjami młodzieży, a zwłaszcza harcerstwem, a dotychczas nie wzięli udziału w podobnych konferencjach w Chochołowie (r. 1935) i w Muszynie (r. 1936).

Konferencję organizuje Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego.

Uczestnicy konferencji otrzymaja pomieszczenie i utrzymanie w obozie, co da im możność dokładnego poznania ruchu harcerskiego i życia obozowego. Wpisowe wynosi 10 zł, koszt utrzymania 2,50 zł do 3 zł dziennie.

Przy przejazdach kolejowych uczestnicy korzystać będą ze zleceń na przejazdy według taryfy specjalnej, przysługujących uczestnikom obozów harcerskich.

Zgłoszenia kierować należy drogą służbową do Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego, wpisowe wpłacać przekazem pocztowym na adres okręgowego instruktora harcerstwa p. Dr. Władysława Szczygła, Kraków, Kuratorium Okręgu Szkolnego, ul. Wielopole.

**Termin zgłoszeń upływa dnia 15 maja br.**

Wraz z kartami przyjęcia uczestnicy otrzymają szczegółowe dane o programie, wymaganym wyekwipowaniu, przejazdach i t. p.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podkreśla, że udział w konferencji jest dobrowolny, koszta podobnie jak w nauczycielskich obozach wakacyjnych ponoszą uczestnicy.

Pracownikom pedagogicznym w inspektoratach szkolnych, którzy zechcą wziąć udział w konferencji i zostaną na nią przyjęci w charakterze uczestników, należy udzielić na czas jej trwania urlopów okolicznościowych niezależnie od przysługujących im urlopów wypoczynkowych.

Podsekretarz Stanu:
(—) **Jerzy Ferek-Błeszyński**

---

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.

Nr: O.P. I-60/10. Katowice, dnia 16 kwietnia 1937 r.

Informacyjna konferencja harcerska
dla pracowników pedagogicznych
w inspektoratach szkolnych.

Inspektoratom Szkolnym
w województwie śląskim
do wiadomości.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
**Referendarz.**

---

**100.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego w Katowicach rozpisuje

**KONKURS**

na następujące stanowiska:

**kierownika** publicznej szkoły powsz. w **Czarkowie** w pow. pszczyńskim (mieszkanie służbowe,ogród). Za kierownictwo szkoły przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę II st. (Nr: O. P. II. 93c/2).

**kierownika** publicznej szkoły powszechnej Nr 4 w **Rybniku.** Za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę III stopnia organizacyjnego. (Nr: O. P. II-93/R-1).

**kierownika** 8-kl. publicznej szkoły powszechnej Nr. 5 w **Nowym Bytomiu,** w powiecie świętochłowickim,

**kierownika** 8-kl. publicznej szkoły powszechnej Nr. 3 w **Brzezinach Śl.,** w powiecie świętochłowickim,

**kierownika** 8-kl. publicznej szkoły powszechnej Nr. 5 w **Piekarach Śl.,** w powiecie świętochłowickim,

**kierownika** 8-kl. publicznej szkoły powszechnej Nr. 11 w **Chorzowie,**

**kierownika** 8-kl. publicznej szkoły powszechnej Nr. 12 w **Chorzowie,**

**kierownika** 8-kl. publicznej szkoły powszechnej Nr. 21 w **Chorzowie.**
Za kierownictwo tych szkół przysługuje dodatek służbowy, przewidziany dla publicznych szkół powszechnych III stopnia. (Nr: O. P. II-93 N/1).

**kierownika** publicznej szkoły powsz. w **Marklowicach Górnych** w powiecie rybnickim. Mieszkanie dla kierownika szkoły znajduje się w budynku szkolnym. Za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę I stopnia organizacyjnego. (Nr: O. P. II-98/M-1).

Podania należycie poparte dokumentami należy wnosić drogą służbową, osobno o każde z wymienionych stanowisk, do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego w Katowicach w terminie 8-tygodniowym od daty niniejszego numeru Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego — Dział Administracji Szkolnej.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego w Katowicach rozpisuje

**KONKURS**

na następujące stanowiska:

1. kierownika 2-klasowej publicznej szkoły powszechnej specjalnej w Tarnowskich Górach,

2. kierownika 2-klasowej publicznej szkoły powszechnej specjalnej w Radzionkowie w powiecie tarnogórskim.

Osoby, ubiegające się o te stanowiska winne wykazać się posiadaniem kwalifikacji, określonych Rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 czerwca 1929 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych do nauczania w szkołach powszechnych specjalnych Nr O. P. II-98-H/1.

Podania należycie poparte dokumentami należy wnosić drogą służbową do Urzędu Wojewódzkiego — Wydziału Oświecenia Publicznego w terminie 8-tygodniowym od daty niniejszego numeru Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego — Dział Administracji Szkolnej.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

**101.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa, dnia 25 marca 1937 r.
Nr. II. W. 2106/7.

**Harcerskie kursy nauczycielskie w czasie ferii letnich 1937.**

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publiczn. podaje do wiadomości, że w okresie letnim br. odbędą się, w zależności od zgłoszenia się odpowiedniej liczby kandydatów, następujące kursy, mające na celu zaznajomienie nauczycielstwa z zasadami i metodami harcerstwa (prowadzenie drużyn i gromad zuchowych, obozowanie, organizowanie wycieczek, ćwiczeń polowych i t. p.):

**A. KURSY DLA NAUCZYCIELI (MĘŻCZYZN), pragnących zapoznać się z pracą harcerską i wziąć w niej bezpośredni udział, lub zaopiekować się drużyną harcerzy (gromadą zuchów - chłopców):**

**1) Kurs w okolicach Czorsztyna (względnie na Spiszu) w powiecie nowo-tarskim organizuje Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego w czasie od 27 czerwca do 17 lipca.**

Kurs przeznaczony wyłącznie dla mężczyzn odbędzie się w obozie pod namiotami. W programie pierwszej części kursu uwzględnione zostaną zagadnienia ogólne, obozownictwo, życie polowe i gry terenowe, druga część poświęcona będzie zagadnieniom specjalnym, prowadzonym w grupach nauczycieli szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących i szkół zawodowych.

Wpisowe na kurs wynosi 10 zł. Opłata za pobyt wraz z pełnym utrzymaniem 2 zł. do 2 zł. 50 dziennie.

Zgłoszenia przesyłać należy bezpośrednio do Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego. Równocześnie ze zgłoszeniem należy wpłacić wpisowe przekazem pocztowym na adres: Dr. Władysław Szczygieł, okręgowy instruktor harcerstwa, Kraków, Kuratorium O. S. ul. Wielopole.

**2) Kurs w Barcicach (w powiecie nowosądeckim przy linii kolejowej Nowy Sącz—Krynica) organizuje Kuratorium Okręgu Szkolnego Lubelskiego w czasie od 2 do 22 lipca.**

Kurs przeznaczony dla nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i nauczycieli szkół powszechnych (mężczyzn) odbędzie się w obozie pod namiotami.

Program kursu uwzględni zagadnienia, dotyczące pracy drużyn harcerskich i gromad zuchowych.

Wpisowe wynosi 10 zł., opłata za pobyt wraz z pełnym utrzymaniem 2 zł. do 2.50 zł. dziennie.

Zgłoszenia przesyłać należy bezpośrednio do Kuratorium Okręgu Szkolnego Lubelskiego. Równocześnie ze zgłoszeniem należy przekazem pocztowym przesłać wpisowe na adres: p. Dymitr Senatorski, okręgowy instruktor harcerstwa, Lublin, Kuratorium O. S., ul. Trzeciego Maja 6.

**3) Kurs w Międzychodzie (w Województwie Poznańskim) organizuje Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego w czasie od 2 do 23 lipca.**

Kurs przeznaczony dla nauczycieli szkół powszechnych i średnich (mężczyzn), odbędzie się w obozie pod namiotami.

W programie kursu uwzględnione zostaną zagadnienia, dotyczące zarówno pracy drużyn harcerskich, jak i gromad zuchowych. Uczestnicy pracować będą w grupach, uwzględniających stopień ich znajomości harcerstwa.

Wpisowe na kurs wynosi 10 zł. Opłata za pobyt wraz z pełnym utrzymaniem 40 zł.

Zgłoszenia przesyłać należy bezpośrednio do Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego. Wpisowe wpłacać należy równocześnie ze zgłoszeniem przekazem pocztowym na adres: p. Wiktor Wiśniewski, okręgowy instruktor harcerstwa, Poznań, Kuratorium Okręgu Szkolnego, Wielkie Garbary.

**4) Kurs w Augustowie organizuje Kuratorium Okręgu Szkolnego Warszawskiego w czasie od 28 czerwca do 17 lipca.**

Kurs przeznaczony dla nauczycieli szkół powszechnych i średnich (mężczyzn) odbędzie się w obozie pod namiotami.

W programie kursu uwzględnione będą zagadnienia, dotyczące pracy gromad zuchowych i drużyn harcerskich ze szczególnym uwzględnieniem pracy w środowiskach wielkomiejskich. Ponadto program obejmuje gry i zabawy w wodzie i sporty wodne.

Wpisowe wynosi 10 zł. Opłata za pobyt wraz z pełnym utrzymaniem 2,50 zł. dziennie.

Zgłoszenia przesyłać należy bezpośrednio do Kuratorium Okręgu Szkolnego Warszawskiego. Równocześnie ze zgłoszeniem przesłać należy wpi-

sowe przekazem pocztowym na adres: p. Włodzimierz Skłodowski, okręgowy instruktor harcerstwa, Warszawa, Kuratorium Okręgu Szkolnego, ul. Bagatela 12.

**5) Kurs w Jeziorach w powiecie grodzieńskim organizuje Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego w czasie od 2 do 22-go lipca.**

Kurs, przeznaczony dla nauczycieli szkół powszechnych i średnich (mężczyzn), w pierwszej części odbędzie się w budynku mieszkalnym. Ostatni tydzień kursu przeznaczony jest na dłuższą wędrówkę, połączoną z biwakowaniem.

Ponadto w programie kursu uwzględnione będą zagadnienia, dotyczące pracy gromady zuchowej i drużyny harcerskiej w środowisku wiejskim.

Wpisowe na kurs wynosi 10 zł., opłata za pobyt wraz z pełnym utrzymaniem około 1,50 zł., w czasie wycieczki około 2 zł 50 dziennie.

Zgłoszenia kierować należy bezpośrednio do Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego. Wpisowe wpłacać należy równocześnie ze zgłoszeniem przekazem pocztowym na adres: p. Bolesław Łucznik, okręgowy instruktor harcerstwa, Wilno, Kuratorium Okręgu Szkolnego, ul. Wolana 10.

**6) Kurs w Górkach Wielkich k. Skoczowa (w powiecie cieszyńskim) w Centralnej szkole instruktorskiej Harcerstwa Męskiego organizuje Komendant Szkoły Instruktorskiej Zuchowej Związku Harcerstwa Polskiego w czasie od 15 do 28 sierpnia.**

Kurs odbędzie się w obozie pod namiotami. W programie zostaną uwzględnione wyłącznie zagadnienia dotyczące pracy gromad zuchowych.

Wpisowe wynosi 5 zł. Opłata za pobyt wraz z pełnym utrzymaniem 25 zł. Zgłoszenia oraz wpisowe przesyłać należy na adres: p. Aleksander Kamiński, komedant szkoły instruktorskiej zuchowej Z. H. P. w Nierodzimiu, poczta Skoczów, Województwo Śląskie.

## B. KURSY DLA NAUCZYCIELEK.

**1) Kurs dla nauczycielek opiekujących się lub interesujących się pracą gromad zuchowych-chłopców**

odbędzie się w czasie od 11 do 24 lipca w Górkach Wielkich (poczta i stacja kolejowa Skoczów w powiecie cieszyńskim) w Centralnej Szkole Instruktorskiej Harcerstwa Męskiego.

Kurs odbędzie się częściowo pod dachem, częściowo pod namiotami.

W programie uwzględnione będą wyłącznie zagadnienia dotyczące pracy gromad zuchowych, złożonych z chłopców.

Wpisowe wynosi 5 zł. Opłata za pobyt wraz z pełnym utrzymaniem 25 zł.

Wpisowe oraz zgłoszenia przesyłać należy na adres: p. Aleksander Kamiński, komendant szkoły instruktorskiej zuchowej Z. H. P. w Nierodzimiu, poczta Skoczów, Województwo Śląskie.

**2) Ogólne kursy harcerskie, przeznaczone dla nauczycielek, pragnących zapoznać się z pracą harcerską i wziąć w niej bezpośredni udział, lub zaopiekować się drużyną harcerek lub zuchów-dziewcząt:**

organizuje Główna Kwatera Harcerek:

1) w czasie od 2 do 23 lipca w Tatrach koło Bukowiny,
2) w czasie od 2 do 23 lipca w Niemnie k/Lidy,
3) w czasie od 3 do 24 sierpnia w okolicy Piwnicznej w powiecie nowosądeckim (linia kolejowa Nowy Sącz-Krynica).

Kursy odbędą się częściowo pod dachem, częściowo pod namiotami.

Wpisowe na kurs wynosi 10 zł. Opłata za pobyt wraz z pełnym utrzymaniem 2,50 zł. do 3 zł. dziennie zależnie od kosztów utrzymania w miejscowości, w której kurs się będzie odbywał.

Zgłoszenia przesyłać należy do Głównej Kwatery Harcerek w Warszawie, ul. Wiejska 3. Wpisowe wpłacać należy jednocześnie ze zgłoszeniem się do P. K. O. na konto Nr 21.821. (Właściciel konta: Naczelnictwo Związku Harcerstwa Polskiego — Główna Kwatera Żeńska).

**3) Kurs dla nauczycielek, które po ukończeniu harcerskiego kursu ogólnego zapoczątkowały pracę i prowadza zastępcy lub drużyny próbne:**

organizuje Główna Kwatera Harcerek w szkole instruktorskiej w Buczu (st. kol. Skoczów w powiecie cieszyńskim) w czasie od 3 do 24 lipca.

Kurs odbędzie się pod namiotami.

Wpisowe wynosi 10 zł. Opłata za pobyt wraz z pełnym utrzymaniem 2,50 zł. dziennie.

Zgłoszenia przesyłać należy do Głównej Kwatery Harcerek, Warszawa, ul. Wiejska 3. Wpisowe wpłacać należy do P. K. O. na konto Nr. 21 821 (właściciel konta Naczelnictwo Związku Harcerstwa Polskiego, Główna Kwatera Żeńska).

### Zgłoszenia i zapisy.

Zgłoszenie na kurs winno zawierać następujące dane:

a) imię i nazwisko, adres, rok urodzenia, wyznanie, stanowisko służbowe,

b) czy zgłaszający się pracował w harcerstwie, jeśli tak, to należy podać krótki przebieg służby, czy pełnił obowiązki opiekuna drużyny harcerskiej, czy brał udział w obozach, koloniach, w jakich i w jakim charakterze,

c) czy odbył służbę wojskową, ewentualnie czy przeszedł przysposobienie wojskowe.

**Termin zapisów upływa dnia 15 maja.**

### Pomieszczenie, przejazdy, wyekwipowanie.

Uczestnicy(czki) kursów pomieszczeni będą w namiotach, względnie pod dachem w wspólnych salach i korzystać będą z wspólnej kuchni.

Koszty przejazdów ponoszą uczestnicy, przy czym korzystać będą z przejazdów kolejowych, przysługujących uczestnikom obozów harcerskich

za opłatą biletu według taryfy specjalnej. Zaświadczenia na przejazd ulgowy wydają odnośne Komendy P. W. na podstawie kart przyjęcia.

Uczestnicy przywieźć winni z sobą wyekwipowanie, do którego należy: koc, siennik, prześcieradła na łóżko i pod koc, plecak, pantofle, kostium gimnastyczny lub lekkoatletyczny, kostium kąpielowy, koszulka barwy khaki i spodenki dla mężczyzn, sukienka szara i beret dla kobiet, obuwie wycieczkowe, przybory do jedzenia.

Kandydaci (tki) przyjęci (te) na kurs otrzymają szczegółowe informacje oraz wskazówki w sprawie przejazdu.

Dyrektor Departamentu
(—) **Dr. M. Pollak.**

---

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O.P. I-60/7. Katowice, dnia 16 kwietnia 1937 r.

Dotyczy: harcerskie kursy nauczycielskie w czasie ferii letnich 1937 r.

Inspektoratom Szkolnym, Dyrekcjom szkół średnich ogólnokształcących, szkół średnich zawodowych, zakładów kształcenia nauczycieli, Kierownictw. szkół dokształcających zawodowych

w województwie śląskim

do wiadomości, celem zainteresowania powyższym okólnikiem podległego nauczycielstwa.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

## 102.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.
Nr: O.P. I-41/20. Katowice, dnia 24 marca 1937 r.

### KOMUNIKAT
**o mapie Województwa Śląskiego oraz ziem sąsiednich.**

Nakładem Instytutu Śląskiego w Katowicach, w wykonaniu „Książnicy Atlas“ we Lwowie ukazała się „Mapa Województwa Śląskiego“ w podziałce 1 : 100.000 w opracowaniu Fr. Popiołka.

Wielkość 194 cm × 244 cm.

Szczegółowe opracowanie z uwzględnieniem najmniejszych nawet miejscowości, jak: kopalń, szczytów, przełęczy i t. p. czyni z niej pożyteczną pomoc dla szkół.

Do mapy dołączony jest szczegółowy skorowidz, który ułatwia odszukanie najmniejszej miejscowości.

Cena mapy niepodklejonej 25 zł, podklejona z wałkami 45 zł.

Zamówienia przyjmują wszystkie księgarnie.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

## 103.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.
Nr: O.P. I. 42/31. Katowice, dnia 17 kwietnia 1937 r.

### KOMUNIKAT
**o dodatku do czasopisma „Przyroda i Technika“, Metodyka Biologii.**

Ministerstwo W. R. i O. P. podaje do wiadomości pismem z dnia 12. IV. b. r. Nr II. S. 2865/37, że redakcja „Przyrody i Techniki“, czasopisma zaleconego do bibliotek szkół średnich zarządzeniem z dnia 12 maja 1930 r. Nr II 2921/30 podjęła od 1 stycznia b. r. wydawnictwo dodatku p. t. „Metodyka Biologii“, w którym ukazują się artykuły z zakresu nauczania biologii w szkołach ogólnokształcących ze szczególnym uwzględnieniem szkół średnich; artykuły te zawierają wyniki doświadczeń i prac w ogniskach metodycznych tego przedmiotu.

Ponieważ jest to jedyne pismo, które podjęło systematyczne opracowanie najważniejszych zagadnień, związanych z organizacją pracy i metody nauczania biologii, Urząd Wojewódzki zwraca uwagę na ten dodatek dyrekcjom szkół państwowych i prywatnych i zachęca do prenumeraty „Przyrody i Techniki“.

Czasopismo jest wydawane nakładem Książnicy-Atlasu — prenumerata roczna wraz z dodatkiem wynosi 13,50 zł.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

---

## 104.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.
Nr: O.P. I-40/16. Katowice, dnia 9 kwietnia 1937 r.

### KOMUNIKAT
**o filmie p. t. „Sonata Księżycowa“.**

Urząd Wojżewódzki zwraca uwagę Dyrekcji i Kierownictw szkół na film p. t. „Sonata Księżycowa“, jako zasługujący na obejrzenie przez młodzież szkół średnich ze względu na występującą w nim postać i grę Ignacego Paderewskiego.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

---

## 105.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.
Nr. O.P. I-70/4. Katowice, dnia 17 marca 1937 r.

### KOMUNIKAT
**o czasopiśmie Polskiego Towarzystwa Higienicznego „Na straży zdrowia“.**

Podniesienie na terenie szkoły stanu higieny oraz czystości osobistej i otoczenia wymaga pra-

cy nie tylko lekarzy szkolnych i higienistek, ale całego grona nauczycielskiego. Zaniedbania w tym względzie mogą być nawet powodem pojawienia się chorób zakaźnych.

Troska o podniesienie stanu higieny i czystości nie może ograniczać się tylko do zabiegów higienicznych w szkole, a i to przedewszystkiem iść w kierunku właściwego uświadamiania rodziców w zakresie higieny.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przygotowuje wydanie praktycznego „vademecum" higieny dla nauczycieli szkół powszechnych. Niezależnie od tego w akcji propagandowej higieny można oprzeć się na czasopiśmie n. p. „Na straży zdrowia", wydawanym przez Polskie Towarzystwo Higieniczne. Cena egzempl. 25 gr. do nabycia w składnicy Towarzystwa, Warszawa, ul. Karowa Nr. 31.

Za Wojewodę:

(—) **Dr. Kupczyński**

Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

---

**106.**

**Komunikat o obozach szybownictwa.**

Plan szkolenia szybowcowego dla potrzeb lotniczego p. w. ustalony przez Ministerstwo Spraw Wojskowych (Państw. Urząd W. F. i P. W.) przewiduje przeprowadzenie przez kursy w W. O. S. w Ustianowej w okresie od 1 lipca do 1 września br. sześciuset junaków (300 z cenzusem i 300 bez cenzusu) jako kandydatów do szkolenia w pilotażu motorowym w roku 1938. Ci którzy odbędą przeszkolenie, pełnić będą w przyszłości służbę wojskową w lotnictwie, względnie przejdą do zawodu lotniczego.

Ważność służby lotniczej dla Państwa wymaga, aby szkoły ogólnokształcące oraz szkoły zaw. dostarczały corocznie dostatecznej ilości odpowiednich kandydatów. Wobec wysokich wymagań stawianych kandydatom do tej służby, tylko połowa zgłaszających się wykazuje dostateczne kwalifikacje fizyczne. Należy zatem kandydatów poddawać surowej ocenie lekarskiej, zanim się ich zgłosi. Kandydatów zgłoszą dyrekcje do powiatowych komendantów p. w., którzy skierują ich podania do właściwych władz lotniczych, celem przeprowadzenia powtórnych badań przez lekarzy Instytutu Badań Lotn. Lek. Badania te odbędą się w miesiącu marcu.

Do podań należy dołączyć: stwierdzenie narodowości i wieku (17 do 19 lat), pisemne zezwolenie rodziców względnie opiekunów na udział w kursie, zobowiązanie do odbycia w następnym roku wyszkolenia podstawowego w pilotażu motorowym w obozach P. W. Lotn. oraz zobowiązanie do odbycia obowiązkowej służby wojskowej w lotnictwie bezpośrednio po ukończeniu wyszkolenia w pilotażu motorowym. Wymagane jest również ukończenie co najmniej I stopnia p. w.

Dyrekcje szkół stwierdzą również wartość moralną kandydatów i ich lojalność względem państwa.

Pierwszeństwo przysługuje tym kandydatom, którzy już nabyli częściowe przeszkolenie w jakimkolwiek ośrodku szybowcowym, względnie posiadają niższe wykształcenie techniczne.

Z polecenia Państwowego Urzędu W. F. i P. W. (zarządzenie z dnia 10 lutego 1937 r. Nr 758/P. W.) całą akcję przeprowadzą komendanci ośrodków p. w. lotniczego w ścisłym porozumieniu z Dyrekcjami szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych. Zaopatrzenie inwalidzkie w wypadku uszkodzenia zdrowia lub zdolności do pracy na skutek zajęć służbowych w organizacji przysposobienia wojskowego jest zapewnione ustawą o zaopatrzeniu inwalidzkim z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 238) zmienioną rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 669). (Min. W. R. i O. P. Nr II W-1221/37).

---

**107.**

**KOMUNIKAT**

**w sprawie miesięcznika „Rodzina i Dziecko".**

Zgodnie ze statutami szkół powszechnych (§ 67) i gimnazjów (§ 52) pożądane jest zwiększenie współpracy szkoły z domem i pobudzenie Kół Rodzicielskich do wypowiadania się i zgłaszania spostrzeżeń w sprawach wychowawczych. Zbieranie materiałów oświetlających zainteresowania młodego pokolenia i sposób reagowania dziecka na metody wychowawcze na tle spostrzeżeń rodzicielskich, może przyczynić się w dużym stopniu do sprostowania i zrewidowania poczynań szkoły. Zagadnienia te omawiane są systematycznie w czasopiśmie „Rodzina i Dziecko".

Z tych względów Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę na to czasopismo, mogące żywo zainteresować i szkołę i rodziców. Artykuły tam ogłaszane mogą być przedmiotem rozważań na zebraniach rodziców i nauczycielstwa. (Min. W. R. i O. P. Nr II W. 1928/37).

---

**108.**

**KOMUNIKAT**

**o polskich tablicach do nauczania ratownictwa.**

Koło Wydawnicze oficerów korpusu sanitarnego (Warszawa, Górnośląska 45), wydało pierwszą serię tablic ratownictwa pod tytułem: „pomoc rannym oraz ich transportowanie", zawierającą 44 barwnych rysunków na 16 tablicach wielkości 81×57 cm. Cena kompletu wynosi zł 13,— prócz kosztów przesyłki pocztowej.

Koło Wydawnicze może także dostarczyć kompletów naklejonych na tekturę, na płótno bez wałków, lub z drewnianymi wałkami. Tablice służą do nauki bandażowania i nakładania opatrunków. Wykonanie ich jest bardzo staranne i ułat-

wia pracę osób wykładających technikę ratownictwa.

Tablice te nadają się dla wszystkich organizacji młodzieży, przewidujących w swych programach szkolenie tego rodzaju, np. dla Kół Młodzieży P. C. K., harcerstwa, przysposobienia wojskowego itp.

Ponieważ dotychczas były w użyciu w szkołach tablice pochodzenia zagranicznego, a tablice „Koła Wydawniczego oficerów korpusu sanitarnego" nie ustępują w niczym najlepszym tablicom obcym, zasługują one na gorące poparcie.

W druku są dalsze serie tablic, a mianowicie:

Seria II — Krwotoki i ich opanowanie.
„ III — Złamanie, zwichnięcie i unieruchomienia.
„ IV — Pomoc w nagłych wypadkach.
„ V — Transport rannych i chorych, oraz osobna seria p. t. „Ratownictwo i lecznictwo zagazowanych".

W opracowaniu znajdują się: „Budowa ciała ludzkiego", „Higiena i Służba sanitarno-techniczna". (Nr II W-8339/36).

---

## 109.

## KOMUNIKAT

**o wydawnictwie pt. „Ignacy Myszczyński. Krótkie wiadomości o zabezpieczeniu praw własności na wynalazki, wzory i znaki towarowe w kraju i za granicą".**

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę na wydawnictwo pt. „Ignacy Myszczyński. Krótkie wiadomości o zabezpieczeniu praw własności na wynalazki, wzory i znaki towarowe w kraju i za granicą", które ze względu na zainteresowania młodzieży w kierunku wynalazczości może się znaleźć w bibliotekach szkolnych (uczniowskich i nauczycielskich) szkół przemysłowych, handlowych i dokształcających zawodowych męskich i żeńskich. (Nr III. PU-44/36).

---

## 110.

## REGULAMIN

**Kursu Pedagogicznego Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie dla nauczycieli szkół zawodowych.**

(Zatwierdzony pismem Min. W. R. i O. P. z dnia 22 stycznia 1937 r. Nr IV UP 165/37).

1. Kurs ma na celu:

a) wprowadzenie w podstawy nauk o wychowaniu,
b) zorientowanie we współczesnych zagadnieniach wychowawczych na tle zawodów, do którego szkoła przygotowuje,
c) zaznajomienie z zasadami dydaktyki,
d) zapoznanie z organizacją szkolnictwa, prac wychowawczych i instytucyj społecznych, z którymi szkoły zawodowe lub ich uczniowie stykają się,
e) wdrożenie do korzystania z literatury pedagogicznej i do poznawania środowisk.

2. Sprawami Kursu kieruje Komisja pedagogiczna, składająca się z 5 osób (łącznie z Kierownikiem), powołanych na wniosek Wydziału Pedagogicznego przez Senat Wolnej Wszechnicy Polskiej. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może delegować swego przedstawiciela do Komisji.

3. Wykładających na Kursie powołuje Senat W. W. P. na wniosek Kierownika. O ile kandydat nie należy do wykładających na Wolnej Wszechnicy Polskiej powołanie przez Senat wymaga zatwierdzenia Ministerstwa W. R. i O. P. Skład Komisji Egzaminacyjnej ustala Senat W. W. P. spośród wykładających na Kursie na wniosek Komisji Pedagogicznej Kursu. Pomocnicze siły naukowe powołuje Rektor na wniosek Kierownika Kursu.

4. Słuchaczami Kursu mogą być:

1. czynni nauczyciele szkół zawodowych,
2. kandydaci na nauczycieli szkół zawodowych o ile odpowiadają jednemu z następujących warunków:
   a) posiadają dyplom z ukończenia szkoły wyższej,
   b) są słuchaczami ostatniego roku studiów uczelni wyższej.

5. Program nauczania obejmuje następujące przedmioty w wymiarze godzin nie mniejszym od niżej podanego:

| | | |
|---|---|---|
| Psychologia wychowawcza wraz ze wstępem psychologii ogólnej | godz. | 40 |
| Podstawy pedagogiki wraz z dydaktyką ogólną | „ | 40 |
| Zagadnienia społeczne w wychowaniu | „ | 20 |
| Zarys historii wychowania ze szczególnym uwzględnieniem historii szkolnictwa zawodowego | „ | 10 |
| Organizacja szkolnictwa | „ | 10 |
| Zarys psychotechniki i poradnictwa zawodowego | „ | 20 |
| Higiena szkolna i społeczna | „ | 10 |
| Wychowanie fizyczne | „ | 5 |
| Organizacja i ochrona pracy | „ | 10 |
| Struktura gospodarcza Polski a potrzeby szkolnictwa zawodowego | „ | 10 |
| Ćwiczenia z zakresu psychologii ogólnej | „ | 10 |
| i dydaktyki | „ | 15 |

Zwiedzanie instytucyj i szkół, hospitowanie lekcyj.

6. Po przesłuchaniu Kursu słuchaczów obowiązuje złożenie egzaminów z następujących przedmiotów wykładanych na Kursie: psychologia wychowawcza, pedagogika wraz z dydaktyką, organizacja szkolnictwa oraz z jednego z pozostałych przedmiotów do wyboru przez kandydata.

7. Słuchacze, którzy odbyli studia zgodnie z planem niniejszym i złożyli egzaminy przewidziane w p. 6 z wynikiem conajmniej dostatecznym otrzymują świadectwo stanowiące jeden z warunków do uzyskania kwalifikacji zawodowej do nauczania w szkołach i kursach zawodowych zgodnie z lit. c art. 5, lit. c art. 6, lit. c p. 1 art. 7, lit. c p.1art.8— Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 91, poz. 774).

---

111.

## KOMUNIKAT

### o warunkach przyjmowania kandydatów na I i II kurs Państwowego Instytutu Robót Ręcznych w Warszawie w roku szk. 1937/38.

Na I kurs Instytutu będą przyjmowani kandydaci płci obojga, uzdolnieni do rysunków i zajęć praktycznych (robót ręcznych), posiadający świadectwo dojrzałości ze szkół średnich lub seminariów nauczycielskich. Pierwszeństwo przy przyjmowaniu będą miały osoby, mogące się wykazać, oprócz świadectwa dojrzałości specjalnymi studiami technicznymi, rzemieślniczymi, artystycznymi lub pedagogicznymi.

Nauka w Instytucie trwa dwa lata.

Osoby kończące Instytut Robót Ręcznych, po odbyciu dwuletniej praktyki pedagogicznej w charakterze nauczycieli tymczasowych, otrzymują dyplomy nauczycieli szkół średnich i seminariów nauczycielskich.

Świadectwo ukończenia Instytutu Robót Ręcznych uprawnia bez żadnych dalszych egzaminów do nauczania zajęć praktycznych (robót ręcznych) i rysunków w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych w myśl zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22 czerwca 1928 r. I-7932/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 8, poz. 138).

Studia w Instytucie Robót Ręcznych obejmują przedmioty następujące: rysunki odręczne, malarstwo akwarelowe, zasady kompozycji, roboty z drzewa, tektury i metalu, wyrób pomocy naukowych, fizykę, technologię, elektrotechnikę, roboty kobiece, kreślenie techniczne, geometrię wykreślną, estetykę form plastycznych, dydaktykę zajęć praktycznych (robót ręcznych) i rysunków.

Bliższe szczegóły dotyczące programu Instytutu znaleźć można w Rozporządzeniu Ministra W. R. i O. P. z dnia 7. X. 1924 r. w sprawie studiów i egzaminów z robót ręcznych jako przedmiotu nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminariach nauczycielskich (Dziennik Urzędowy Min. W. R. i O. P. Nr 18/140 z 1924 r. poz. 182).

Po nadesłaniu do kancelarii Instytutu Robót Ręcznych, Górczewska 8, znaczków pocztowych za 50 gr Dyrekcja wysyła szczegółowy program nauk w Instytucie.

Podanie o przyjęcie do Instytutu należy składać osobiście lub przesyłać pocztą pod adresem Instytutu Robót Ręcznych (Warszawa, Górczewska 8), do **dnia 1 czerwca 1937 r.**

Do podania należy załączyć następujące dokumenty: 1) metrykę urodzenia, 2) 3 fotografie własnoręcznie podpisane, 3) życiorys, 4) świadectwo dojrzałości ewentualnie zaświadczenie Dyrekcji szkoły, że kandydat (ka) w czerwcu r. b. przystępuje do egzaminu dojrzałości, 5) rysunek z natury i kompozycję ornamentacyjną w dowolnej technice (ołówek, akwarelę itp.), świadczące o uzdolnieniu kandydata, 6) świadectwo lekarskie, stwierdzające pomyślny stan zdrowia kandydata.

W podaniu należy wyraźnie i dokładnie oznaczyć adres kandydata (poczta i telegraf).

Przed 15 czerwca r. b. kandydaci zostaną zawiadomieni pod wskazanym adresem, czy zostali dopuszczeni do egzaminu konkursowego z rysunków, malarstwa i sprawności technicznej. Usprawnienie techniczne wykaże kandydat (ka) wykonując jakiś łatwy przedmiot z tektury, tkaniny, drzewa, szkła lub metalu. (Wybór działu pozostawiony będzie kandydatowi).

Egzamin ten rozpocznie się dnia 24 czerwca o godz. 9-ej w gmachu Instytutu i trwać będzie trzy dni. Opłatę za egzamin wstępny w wysokości 20 zł należy wpłacić do P. K. O. na konto Nr 33304 Państwowego Instytutu Robót Ręcznych niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o dopuszczeniu do egzaminu; opłata powyższa może być zwrócona, o ile kandydat nie może stawić się do egzaminu z powodu wyjazdu lub choroby, o czym winien zawiadomić Dyrekcję Instytutu przynajmniej na trzy dni przed wyznaczonym terminem egzaminu.

Nauka w Instytucie jest bezpłatna, jednakże słuchacze zobowiązani są zwracać koszta zużytych do pracy materiałów i wnosić taksę administracyjną: obie te opłaty wynoszą około 200 zł rocznie (płatne w dwóch ratach).

Słuchacze, kształcący się w Instytucie, nie mogą liczyć na utrzymanie się w Warszawie ze swej pracy, gdyż zajęcia w Instytucie uniemożliwiają wszelką pracę dodatkową.

Czynni nauczyciele w razie pomyślnego wyniku egzaminu winni wystąpić drogą służbową do Kuratorium o udzielenie rocznego urlopu na studia, załączając do tego podania zaświadczenie Dyrekcji Instytutu o złożeniu z pomyślnym wynikiem egzaminu wstępnego. Urlopy płatne nie będą udzielane, natomiast nauczyciel (ki) czynni (e) mogą się ubiegać o urlopy za zwrotem kosztów zastępstwa bez rozłożenia na raty.

Na II kurs Instytutu będą przyjmowani tylko mężczyźni, posiadający ukończony Wyższy Kurs Nauczycielski (dział robót i rysunków) w Warszawie, Krakowie, Lwowie lub Mysłowicach ewentualnie osoby posiadające maturę gimnazjalną lub seminaryjną i ukończone studia w politechnice, akademii sztuk pięknych, lub wydział fizyko-matematyczny w uniwersytecie.

Kandydaci winni składać podania przed 1 maja wprost do Instytutu Robót Ręcznych, załączając

następujące dokumenty: 1) życiorys, 2) metrykę, 3) dokumenty odbytych studiów.

Czynni nauczyciele po otrzymaniu zawiadomienia, że mogą być przyjęci do Instytutu na II kurs i że miejsca dla nich zostały zarezerwowane, powinni złożyć podanie do Kuratorium o udzielenie urlopu, załączając zaświadczenie Instytutu o zarezerwowaniu miejsca.

Czynni nauczyciele szkół powszechnych kształcący się na II kursie Instytutu, mogą otrzymać urlopy za zwrotem kosztów zastępstwa na raty lub bez rozłożenia na raty (II P-620/37).

## 112.

## KOMUNIKAT

### o portrecie Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych Marszałka Edwarda Śmigłego Rydza.

Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę Dyrekcyj szkół wszelkich typów na portret Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych, Marszałka Edwarda Śmigłego Rydza, wykonany przez Główną Księgarnię Wojskową w Warszawie.

Zamówienia przyjmuje bezpośrednio Główna Księgarnia Wojskowa w Warszawie, ul. Krakowskie Przedmieście 11. Portret w formacie 52×74 cm. zł 2,80, w formacie 52×40 cm zł 1,60. (Nr. II Pr-8581/36).

## 113.

## KOMUNIKAT

### o Księdze pamiątkowej polskiego gimnazjum im. J. Słowackiego w Orłowej.

Ministerstwo W. R. i O. P. poleca uwadze dyrektorów i nauczycieli szkół wszelkich typów wydawnictwo pt.: 1909 — 1934 Księga pamiątkowa prywatnego z prawem publiczności polskiego gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Orłowej. Nakł. własnym. Orłowa 1934.

Księga ta zawiera dane tyczące szkolnictwa polskiego za czasów austriackich i obecnych czechosłowackich, a przede wszystkim jedynego polskiego gimnazjum w Czechosłowacji. (Nr II Pr — 1308/34).

## 114.

### Komunikat o wydawnictwach.

MinisterstwoW. R. i O. P. zatwierdziło do użytku szkolnego następujące wydawnictwa i środki naukowe.

### I. Podręczniki:

Kiarner Zofia. Ludzie i praca. Wypisy polskie na klasę pierwszą gimnazjów zawodowych (prócz gimnazjum kupieckiego). Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie 1936. Cena wraz ze znaczkiem na Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych zł. 3,20. — jako dozwolony dla uczniów kl. I gimnazjów zawodowych (prócz gimnazjum kupieckiego). (Nr III PU-89/36).

Koźmiński Leon. Précis de correspondance commerciale. Nakładem Książnicy-Atlas. Lwów-Warszawa 1936 r. Cena wraz ze znaczkiem na Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych zł. 1,30 — jako podręcznik korespondencji handlowej francuskiej dla kl. IV gimnazjów kupieckich, szkół przysposobienia kupieckiego stopnia II i szkół przysposobienia administracyjno-handlowego stopnia II. (Nr III PU-110/36)

### II. Wydania autorów:

Hauff W. Das kalte Herz. Opracował J. Rollauer. Lektura Niemiecka. 5. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów 1936 — jako lekturę uzupełniającą dla uczniów kl. IV gimnazjum nowego typu. (Nr II Pr-14346/36).

Storm. T. Immensee. Novelle. Wstępem i przypisami opatrzył M. Friedländer. Biblioteczka Niemiecka. Seria II. Tomik 52. Wydawnictwo Książnicy - Atlas. Lwów—Warszawa 1935 — jako lekturę uzupełniającą dla uczniów kl. VII i VIII gimnazjum starego typu. (Nr II Pr-13950/35).

### III. Wydawnictwa pomocnicze:

Rzepecki Wł. K. Pieśni góralskie. Cz. II. Nakładem autora — jako książkę pomocniczą dla nauczycieli szkół wszelkich typów. (Nr I Pr-3942/34).

### IV. Książki do bibliotek:

Amblard L. La Langue Française. Méthode Encyclopédique. Wydawnictwo J. Benjamin & Cie. Paris — do bibliotek nauczycielskich. (Nr II Pr-14738/36).

Bohomolec Andrzej. Wyprawa jachtu „Dal". Wydanie szkolne. Nakład Towarzystwo Wydawniczego „Rój". Warszawa 1936 — do bibliotek szkolnych. (Nr II Pr-14365/36).

Conrad Joseph (Józef Konrad Korzeniowski). Pojedynek. Opowieść wojskowa. Przełożył Wilam Horzyca. Wydanie drugie. Nakład Domu Książki Polskiej, Sp. Akc. Lektura szkolna L. 9. Warszawa. 1936 — do bibliotek szkolnych dla młodzieży od lat 15. (Nr II Pr-14465/36).

Conrad Joseph (Józef Konrad Korzeniowski). Gaspar Ruiz. Opowieść romantyczna. Przełożył Wilam Horzyca. Lektura szkolna. L. 10. Wydanie II. Nakładem Domu Książki Polskiej. Warszawa. 1936 — do bibliotek szkolnych dla młodzieży od lat 15. (Nr II Pr-14466/36).

Dąbrowska M. Tryumf Dionizego. Biblioteczka Nowel i Opowiadań Nr 8. Nakładem Towarzystwa Wydawniczego J. Mortkowicza. Warszawa. 1936 — do bibliotek szkolnych dla młodzieży od lat 15 (Nr II Pr 14736/36).

Dąbrowska M. Najdalsza droga. Biblioteczka Nowel i Opowiadań. Nr 9. Nakładem Towarzystwa Wydawniczego J. Mortkiewicza. Warszawa, 1936 — do bibliotek szkolnych dla młodzieży od lat 15 (Nr II Pr-14736/36).

Dąbrowska M. Szkiełko. Biblioteczka Nowel i Opowiadań Nr 10. Nakładem Towarzystwa Wydawniczego J. Mortkowicza. Warszawa, 1936 — do bibliotek szkolnych dla młodzieży od lat 15 (Nr II Pr-14736/36).

Dickens Karol. Klub Pickwicka. Wydawnictwo J. Przeworskiego. Warszawa, 1936 — do bibliotek szkolnych dla młodzieży od lat 15. (Nr II Pr-14725/36).

Dygasiński Adolf. Gody życia. Opowieść. Wydanie piąte. Tekst opracował Władysław Wolert. Nakład Księgarni Cz. Kozłowskiego. Warszawa. 1936 — do bibliotek szkolnych dla młodzieży od lat 15. (Nr II Pr-14392/36).

Goetel F. Kar-Chat. Powieść. Wydanie trzecie. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa — do bibliotek uczniowskich dla młodzieży od lat 15. (Nr II Pr-14364/36).

Gojawiczyńska Pola. Górnoślązaczka. Po tamtej stronie. Nakładem Roju. Warszawa, 1936 — do bibliotek szkolnych dla młodzieży od lat 15. (Nr II Pr-14378/36).

Grodecka Ewa. Rzeka. I. Bieg górny. Ilustrował Tadeusz Orlowicz. Nakładem „Na Tropie". Katowice, 1935 — do bibliotek szkolnych dla młodzieży od lat 15. (Nr II Pr-14007'36).

Homolacs K. Bajka o Kosturku Azie i Burku. Wydanie II. Wydawnictwo „Naszej Księgarni". Warszawa, 1936 — do bibliotek szkolnych dla dzieci od lat 9 do 11. (Nr II Pr-14188/36).

Januszewska H. Broszka van der Manów. Polska i Świat Współczesny. Biblioteka Młodzieży. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa — do bibliotek szkolnych dla dzieci od lat 11—15. (Nr II Pr-14305/36).

Keppler Ks. Bp. Więcej radości. Nakład Drukarni i Księgarni św. Wojciecha. Poznań — do bibliotek nauczycielskich — (Nr I Pr-783/33).

Kolanowski Ludwik. Polska Jagiellonów. Dzieje polityczne. Skład Główny w Księgarni Gubrynowicza i Syna. Lwów, 1936 — do bibliotek nauczycielskich. (Nr II Pr-14762/36).

Kornacki Jerzy. Oczy i ręce. Biblioteka Młodzieży. „Przymierze z Książką". Wydawnictwo B-ci Drapczyńskich. Warszawa. 1934 — do bibliotek szkolnych dla dzieci od lat 11 do 15. (Nr I Pr-4170/34).

Korsak W. Puszcza Rudnicka. Dookoła Polski. Biblioteczka Geograficzno-Krajoznawcza. T. 4. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa — do bibliotek nauczycielskich szkół powszechnych i gimnazjów oraz do szkolnych bibliotek w gimnazjach. (Nr II Pr-14382/36).

Kossak Z. Z miłości. Powieść. Wydanie drugie. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań-Warszawa — do bibliotek szkolnych dla dzieci od lat 11—15. (Nr II Pr-14307/36).

Kossowskiego J. nowele p .t.: „Policjant Giacomo Bicarani", „Kapitan Tomek" oraz „Szczepan Roskocha". Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa — do bibliotek szkolnych dla młodzieży od lat 15. (Nr II Pr-14363/36).

Kownacka M. Kukuryku na ręczniku. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Warszawa-Lwów. 1936 — do bibliotek szkolnych dla dzieci od lat 7 do 9. (Nr II Pr-14280/36).

Kownacka M. Plastusiowy pamiętnik. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Warszawa-Lwów. 1936 — do bibliotek szkolnych dla dzieci od lat 7 do 9. (Nr II Pr-14280/36).

Kraszewski J. I. Chata za wsią. Biblioteka Wielkich Pisarzów. Powieści o dawnym obyczaju. Tom XVII. Wydawnictwo M. Arcta. 1935 — do bibliotek szkolnych dla młodzieży od lat 15. (Nr II Pr-14120/36).

Krzemieniecka L. O sierotce Józi i o złotych kluczykach. Bajeczki dla dzieci. Biblioteczka Najpiękniejszych Bajeczek i Powiastek. 10. Wydawnictwo Spółki Wydawniczej A. Gmachowski i S-ka. Częstochowa. 1936 — do bibliotek szkolnych dla dzieci od lat 7—9. (Nr II Pr-14419/36).

Lepecka Z. W Łęczyckiej ziemi. Warszawa. Nakład „Naszej Księgarni". 1936 — do bibliotek szkolnych dla młodzieży od lat 12—15. (Nr II Pr-14187/36).

Meissner Janusz. „Klęska", Przygody i Podróże Nr 34 — do bibliotek szkolnych dla młodzieży od lat 11 do 15. (Nr II Pr-13658/35).

Piłsudski Józef pisarz, wydawca, drukarz. Nakładem Komitetu Bibliotek ku uczczeniu pamięci Józefa Piłsudskiego. Kraków. 1936 — do bibliotek szkół wszelkich typów. (Nr II Pr-14380/36).

Siedlecki St. Wśród polarnych pustyń Svalbardu. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Warszawa-Lwów. 1935 — do bibliotek szkolnych dla uczniów wyższych oddziałów szkół powszechnych i gimnazjów. (Nr, II Pr-14333/36).

Sieroszewski W. Risztau. Nakład Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska". Warszawa — do bibliotek uczniowskich dla młodzieży od lat 15. (Nr II Pr-14707/36).

Świrszczyńska A. Rok Polskiego Dziecka. Wiersze i obrazki sceniczne na doroczne święta państwowe i szkolne. Nakładem Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska". Warszawa. 1936 — do bibliotek szkolnych dla uczniów szkół powszechnych od lat 11 do 15. (Nr II Pr-14406/36).

Tablica z przekrojem mikroskopu i biegiem promieni. Format 70×100 cm. Wyd. „Polskie Zakłady Optyczne". Warszawa — do bibliotek gimnazjalnych. (Nr II Pr-14493/36).

Zarembina E. O Sierotce Dorotce, Pluszowym Niedźwiadku i Krasnalku Skrzatku. Biblioteczka Najpiekniejszych Bajeczek i Powiastek. 9. Wydawnictwo Spółki Wydawniczej A. Gmachowski i S-ka. Częstochowa. 1936 — do bibliotek szkolnych dla dzieci od lat 7—9. (Nr II Pr-14420/36).

Ziemski M. i Piechocki T. Wszerz i Wzdłuż Ziemi Wielkopolskiej. Tom I. Nakładem autorów. 1934 — do bibliotek nauczycielskich. (Nr II Pr-10153/34).

*A. Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło do użytku szkolnego następujące książki i pomoce szkolne dla szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli:*

### I. Podręczniki:

Manczarski A. Czytanki dla dzieci głuchych. Część I-a. 2-gi rok nauki. Wydawnictwo Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół dla Głuchoniemych i Niewidomych w Polsce. Warszawa — do użytku dla głuchoniemych i ociemniałych. (Nr I. Pr. 1375/33).

### II. Książki do bibliotek uczniowskich:

Bohuszewiczówna Z. Jan Henryk Fabre. Dzieje myśli i życia. Biblioteczka Przyrodnicza. Wydawnictwo Księgarni Św. Wojciecha. Poznań 1935 — dla młodzieży powyżej lat 16 (Nr II. Pr. 13959/36).

Centkiewicz Cz. J. W krainie zorzy polarnej. Opowieści przyrodnicze Nr 8. Wydawnictwo „Naszej Księgarni". Warszawa, 1936 — dla młodzieży od lat 11 do 13 (Nr II. Pr. 14510/36).

Dyboski R. Charles Dickens. Życie i twórczość. Nakł. Książnicy—Atlas. Lwów-Warszawa. 1936 — dla młodzieży od lat 16. (Nr II. Pr. 14686/36).

Fauna Słodkowodna Polski. Opracowanie zbiorowe pod redakcją: T. Jaczewskiego i T. Wolskiego. Wydawnictwo Kasy Imienia Mianowskiego — Instytutu Popierania Nauki. Warszawa. 1936 — dla młodzieży od lat 13. ( (Nr II. Pr. 14395/36).

Grabowski J. Skrzydlate bractwo. Wydawnictwo Naszej Księgarni. Warszawa. 1936 — dla dzieci od lat 9 do 11. (Nr II. Pr. 14507/36).

Hessel W. Aś idzie... Opowiadania z życia dzieci w wieku przedszkolnym. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Kraków. 1936 — dla młodzieży od lat 16. (Nr II. Pr. 14812/36).

Huppert J. T. Stalowym szlakiem. Polska i Świat Współczesny. Biblioteka młodzieży Nr 42. Wyd. Gebethnera i Wolffa. Warszawa — dla młodzieży od lat 11 do 15. (Nr II. Pr. 14483/36).

Krygowski B. Lwą na trzęsawiska Poleskie. Lektura geograficzna. Zeszyt 1. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa. 1936 — dla młodzieży od lat 11 do 13. (Nr II Pr. 14450/36).

Kulczyński St. Atlas Flory Polskiej. Wydawnictwo Polskiej Akademii Umiejętności. Kraków. (Nr. II. Pr. 7310/36).

Lepecki B. Od Sybiru do Belwederu. (Fragmenty z życia Marszałka Piłsudskiego). Wydanie drugie. Wydawnictwo „Biblioteki Polskiej". Warszawa. 1937 — dla młodzieży od lat 12 do 15. (Nr II Pr. 14984/37).

Makuszyński K. Skrzydlaty chłopiec. Powieść lotnicza dla młodzieży. Wydanie drugie. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa. 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 13. (Nr II. Pr. 14372/36).

Meissner J. Opowiadania lotnicze. Wydawnictwo Szkoły Ludowej. Kraków. 1936 — dla młodzieży od lat 11 do 15. (Nr II. Pr. 14504/36).

Muszałówna K. Zimowi Olimpijczycy 1936. Polska i Świat Współczesny. Biblioteka Młodzieży 41. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa. 1936 — dla młodzieży od lat 11 do 13. (Nr. II. Pr. 14726/36).

Sieroszewski Wacław. Zamorski Diabeł. Powieść dla młodzieży. Wydanie drugie. Nakł. Instytutu Wydawniczego Biblioteka Polska". Warszawa. 1937 — dla młodzieży od lat 11 do 15. (Nr II. Pr. 14933/37).

Sokołowski J. B. Ptaki Ziem Polskich. Tom I. Zeszyt: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9—10. Wydawnictwo Ligi Ochrony Przyrody w Polsce. Poznań — dla młodzieży powyżej lat 16. (Nr II. Pr. 14503/36).

Sychowska T. Z. Nadmorskie pędziwiatry w porcie Gdyńskim. Lektura geograficzna. Zeszyt 2. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa. 1936 — dla młodzieży od lat 12. (Nr II. Pr. 14451/36).

Tołpa S. Śladami łosia. Wyd. Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1936 — dla młodzieży od lat 14 do 16. (Nr II. Pr. 14793/36).

Wierzyński K. Wolność tragiczna. Nakł. Książnicy-Atlas. Warszawa. 1936 — dla młodzieży od lat 16. (Nr II. Pr. 14337/36).

### III. Pomoce szkolne do użytku zbiorowego:

Janiszewski M. Fizyczna mapa świata. Podziałka 1 : 25.000.000. Wydawnictwo Naszej Księgarni. Warszawa — dla VI i VII klasy szkoły powszechnej. (Nr II Pr. 14773/37).

Jodłowski St. i Taszycki W. Słowniczek ortograficzny z zasadami pisowni. Dla uczniów szkół powszechnych. Nakł. Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów, 1937 — dla wyższych klas szkół powszechnych. (Nr II. Pr. 14874/37).

Karbowski J. Mieszkańcy Belwederu. Seria przeźroczy filmowych „Ornak". (Nr II Pr. 13580/35).

Limba-Gardecki A. Liczydło dla szkoły. Nr 1, 3, 5, 7 — dla szkół powszechnych. Nr II Pr. 14340/36).

Mikroskop K 2/T-S-3. Polskie Zakłady Optyczne (dawn. Fabryka Aparatów optycznych i precyzyjnych H. Kolberg i S-ka) w Warszawie — pomoc szkolna w szkołach powsz. i gimnazjach. (Nr II Pr. 14684/36).

Romer E. Planigloby fizyczne. Podz. 1 : 20 000 000. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa — dla VI i VII klasy szkoły powszechnej. (Nr II Pr 14488/36).

*B. Ministerstwo W. R. i O. P. zaleciło do bibliotek nauczycielskich następujące wydawnictwa:*

Biedrzycki E. Zarys dziejów literatury rumuńskiej (z antologią poezji). Skład Główny w Książnicy-Atlasie. Lwów, 1935 r. (Nr II Pr. 10027/34).

Bohuszewiczówna Z. Jan Henryk Fabre. Dzieje myśli i życia. Biblioteczka Przyrodnicza. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań, 1935. (Nr II Pr. 13959/36).

Brosig A. Materiały do historii sztuki Wielkopolskiej. Nakład autora. Poznań, 1934 — szczególnie w Wielkopolsce. (Nr II Pr. 13792/35).

Drobne obrazki sceniczne dla małych dzieci. Wydawnictwo Wychowania Przedszkolnego. Warszawa, 1933 — zalecone do bibliotek nauczycielskich w przedszkolach i I. klasie szkół powszechn. (Nr I Pr-4375/34).

Fauna Słodkowodna Polski. Opracowanie zbiorowe pod redakcją: T. Jaczewskiego i T. Wolskiego. Wydawnictwo Kasy Imienia Mianowskiego — Instytutu Popierania Nauki. Warszawa, 1936. (Nr II Pr. 14395/36).

Gromada Zuchowa na wsi. Związek Harcerstwa Polskiego. Wydawnictwo „Na Tropie". Katowice, 1935 — Kamiński, A. Krąg Rady. (Nr II Pr. 6165/35).

Księga Pamiątkowa prywatnego z prawem publiczności polskiego gimnazjum realnego im. Juliusza Słowackiego w Orłowej, 1909—1934. Nakł. własnym. Orłowa, 1934. (Nr II Pr. 1308/34).

Montaigne. Próby. Przełożył T. Żeleński (Boy). Tom I, II. Wydanie nowe. Arcydzieła literatury francuskiej. „Nakł. „Biblioteka Boy'a". Warszawa. (Nr I Pr. 7665/31).

Orkan W. Drogą czwartaków i inne wspomnienia wojenne. Nakł. Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1936. (Nr II. Pr. 14308/36).

Uhma T. Dajmy Polsce rodzimy kapitał. Nakł. Samorządowego Instytutu Wydawniczego. Warszawa, 1935 (Nr II Pr. 13871/35).

Wolter. Kandyd. Przekład i wstęp Boy'a-Żeleńskiego. „Arcydzieła literatury francuskiej". Nakład Biblioteki Boy'a. Warszawa, 1936. (Nr. I Pr. 7665/31).

*C. Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło następujące książki i pomoce naukowe dla szkół zawodowych:*

## I. Książki szkolne:

Nechay Jerzy. inż. Beton w budownictwie mieszkaniowym. Warszawa, 1933. Nakładem Związku Polskich Fabryk Portland-Cementu — jako podręcznik i książkę pomocniczą dla szkół zawodowych grupy budownictwa. (Nr III. PU-33/36).

Ogrzewnictwo domowe. Cz. II. Zestawił Karol Henneberg, inż. technolog. Nakładem Instytutu Gospodarstwa Domowego (Warszawa, Nowy Świat 9) — jako książkę pomocniczą dla nauczycieli i uczniów szkół zawodowych st. licealnego i szkół przysposobienia II st. z działu gospodarstwa domowego. (Nr III PU-23/36).

## II. Pomoce naukowe:

Niebrój E. Uproszczona księga handlowa. Katowice, 1935 — jako pomoc naukową w szkołach rzemieślniczych: przysposobienia stopnia I i II, szkół stopnia niższego i gimnazjalnego (Nr III PU-60/36).

---

Nakładem Lwowskiego Instytutu Wydawniczego — Józef Osuchowski Lwów, ul. Hetmańska 8 — ukazały się ostatnio następujące książki:

I. *STANISŁAW ŚWIDWIŃSKI — JAK SYSTEMATYCZNIE PRZYGOTOWYWAĆ UCZNIÓW DO PIŚMIENNYCH EGZAMINÓW KOŃCOWYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO.* — Wskazówki metodyczne wraz z wykazem (900) tematów kuratoryjnych (maturalnych). Stron 135.

Część pierwsza tego wydawnictwa traktuje o ogólnych podstawach i celach wypracowań piśmiennych, systematycznym kształceniu zdolności pisarskich ucznia, o tematach dobrych i złych, planie wypracowania piśmiennego, o typowych błędach w wypracowaniach maturalnych oraz o rozplanowaniu czynności pisarskich ucznia w czasie wypracowania maturalnego. Część druga zawiera spis 900 tematów maturalnych wszystkich kuratoriów z podziałem na następujące grupy: 1) tematy literackie, 2) tematy historyczne i 3) tematy wolne. Poszczególne grupy rozpadają się na szereg działów. Część druga zaopatrzona jest ponadto w skorowidz.

II. *STANISŁAW ŚWIDWIŃSKI — JAK PISAĆ WYPRACOWANIA POLSKIE?* Wskazówki do egzaminów końcowych dla abiturientów, eksternów i samouków, zaopatrzone w spis 900 tematów maturalnych wszystkich kuratoriów z podziałem na tematy literackie, historyczne i wolne. Stron 80.

*„PRZYRODA I TECHNIKA"* czasopismo poświęcone popularyzacji nauk przyrodniczych i technicznych. Redaguje Anna d'Abancourt-Koczwarowa. Nakł. Książnicy-Atlas, Lwów—Warszawa. Prenumerata roczna 10 zł.

Zeszyt 2 lutowy 1937 zawiera następujące *artykuły:* Wrażenia podróżnika z podróży po wschodnich wybrzeżach Morza Czarnego A. Kozłowskiej. Zasada nieokreśloności K. Karczewskiego. O nowych hormonach wzrostu roślin T. Baranowskiego. Wełna z mleka J. Szmida. Wrażenia z ostatniego paryskiego salonu lotniczego I. Kahl. — *Notatki:* Sprawy bieżące. Postępy i zdobycze wiedzy. Rzeczy ciekawe. Co się dzieje w Polsce? Książki nadesłane. Przegląd czasopism. —

*„METODYKA BIOLOGII"* dodatek do czasopisma *„Przyroda i Technika"*, poświęcony nauczaniu botaniki i zoologii.

Redakcja „Przyrody i Techniki" wystąpiła z pożyteczną inicjatywą, otwierając swe łamy dla prac ognisk metodycznych biologii. Wybrane spośród najdojrzalszych i najlepszych, prace te przyczynią się niewątpliwie do ułatwienia zadań nauczycieli biologii na terenie nowego gimnazjum.

Dwa pierwsze numery zawierają następujące artykuły: J. Radomski pisze o realizacji programu w klasie I i II. Jest to sprawozdanie z 5-u konferencji grup metodycznych poświęconych programowi biologii. Tematem są ssaki, czytelnictwo oraz anatomia i fizjologia roślin.

Korelacja geografii z przyrody w pierwszych dwu klasach gimnazjalnych jest tematem artykułu J. Janowskiego.

O hodowli szkolnej i domowej, jej rozkładzie w ciągu roku i organizacji pisze inż. Gawrońska-Podgórska „Praca w ogrodzie szkolnym" pióra J. Minki daje szczegółowe wskazówki na temat doboru i zużytkowania w nauczaniu materiału roślin w szkolnym ogrodzie botanicznym.

Dział laboratoryjny przynosi uwagi praktyczne nad zorganizowaniem mikroskopowania i o mikroprojekcji.

Dział lektur zawiera praktyczne vademecum dla kl. IV w lekturze szkolnej i domowej „Przyrody i Techniki“ dla piętnastu jej roczników.

---

*Alan Dane: ŁATWA EKONOMIKA.* Przełożył W. Skrzywan. Ilustr. W. Bartoszewicza. Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa. Str. 216. Zł. 4,—.

Książka ta wprowadza młodzież w świat myśli ekonomicznej. Przedmiot wykładu obejmuje zakres podręcznika ekonomiki dla laików. Autor, ograniczając się do obserwacji najprostszych faktów gospodarczych, dostępnych młodzieży, wyprowadza podstawowe założenia teoretyczne ekonomiki współczesnej. Materiał jest rozdzielony na dwie główne części, obejmujące ekonomię spożycia i wytwarzania. W obrębie pierwszej omawia autor zasady wartościowania analizując gospodarowanie rodzin ich dochodami; w drugiej produkcję i kapitalizację na wyspie Robinsona, przechodząc następnie do zjawisk rynkowych wymiany i produkcji w „naszym zaludnionym świecie“. Główny nacisk położony jest na wyprowadzenie syntezy naukowej z podstawowych faktów życia codziennego, stąd książka A. Dane'a, ucząc metody rozumowania ekonomicznego, łączącego, jak wiadomo, metodę indukcji i dedukcji, posiada niewątpliwie znaczenie ogólnokształcące obok zamierzonego i osiągniętego przez autora jasnego wykładu teorii ekonomiki.

*Stanisław Szober — SŁOWNIK ORTOEPICZNY.* Jak mówić i pisać po polsku. Wydawnictwo M. Arcta, Warszawa 1937. 600 stron dużego formatu w 6 zeszytach do września 1937. W prenumeracie tylko zł. 22,20 za całość, tj. 3,70 (z przesyłką zł. 3,95) za zeszyt. Ukazał się zeszyt I i II.

*„Słownik Ortoepiczny“* (ortoepia oznacza poprawność językową) podaje wskazówki, jak poprawnie mówić i pisać, jest więc poradnikiem w zakresie kultury i poprawności języka polskiego. Poradnik to bardzo dokładny i wyczerpujący. Ma objąć około 20.000 haseł, czyli 200.000 artykułów, z których każdy omawia i rozstrzyga jedno, dwa a niekiedy nawet kilka zagadnień i wątpliwości językowych.

Każdy artykuł w zasadzie podaje: 1) prócz wyrazu wymienionego w haśle — szeregi wyrazów pokrewnych, 2) odmiany wyrazu, a przynajmniej te formy, które mogą budzić wątpliwości, 3) gdzie są wątpliwości, znaczenie wyrazu, 4) jego składnię, 5) frazeologię, tj. różne zwroty, związane z omawianym wyrazem. Dla uniknięcia powtarzania się „Słownik“ nie podaje wymowy przy każdym wyrazie, ogólna natomiast charakterystyka wymowy polskiej będzie przedstawiona w osobnym artykule.

W określaniu poprawności językowej oparł się autor „Słownika“ na trzech sprawdzianach: na języku literackim pisarzów XIX i XX wieku, na zwyczajach wykształconej mowy potocznej i na krytycznej ocenie językoznawczej.

Wnioski co do poprawności form poparte są bardzo licznymi przykładami z najcelniejszych autorów XIX i XX wieku, co w wysokim stopniu zwiększa naukową wartość dzieła, a jednocześnie jest wielkim ułatwieniem w korzystaniu ze słownika.

*Dalsze zeszyty tomu V encyklopedii „ŚWIAT I ŻYCIE“.* Ukazał się już zeszyt II i III tomu V zarysu encyklopedycznego „Świat i Życie“ (Książnica-Atlas). Tom V stanowi dalszy ciąg i uzupełnienie czterech pierwszych tomów tego wydawnictwa, zawierających artykuły syntetyczne ze wszystkich dziedzin wiedzy, życia i kultury, i zawiera krótkie wzmianki informacyjne, tak iż stanowi rodzaj małej encyklopedii podręcznej, zaopatrzonej w szczegółowy indeks do czterech pierwszych tomów.

---

## Książki i czasopisma nadesłane do Redakcji.

*CHOWANNA* — miesięcznik Instytutu Pedagogicznego w Katowicach, poświęcony współczesnym prądom w wychowaniu i nauczaniu. Redakcja i Admin.: Katowice, ul. Krasińskiego 3. — Prenumerata roczna 5 zł, zeszyt pojed. 1 zł.

*Treść Nr. 3:* marzec 1937 r.: Henryk Barycz — z dziejów walki o autonomię Uniwersytetu Krakowskiego w latach 1820—1826. Bogdan Nawroczyński — Rozwój oświaty pozaszkolnej w Polsce. Dr. L. Goryński — — T. Łaciak — Dr. E. Trzaska: O karności w szkołach śląskich. Recenzje i sprawozdania. Zagadnienia wychowawcze w czasopismach polskich. Dodatek: Sprawy szkolne na Śląsku.

*MUZEUM* — czasopismo pedagogiczne poświęcone sprawom wychowania, nauczania i organizacji szkolnictwa — organ T. N. S. W. Lwów. Red. i Admin.: Lwów, ul. Łyczakowska 5. Prenumerata roczna 10 zł, zeszyt pojed. 2,50 zł.

*Treść zeszytu 1* — marzec 1937: Kazimierz Brończyk — W obliczu zła. Bogdan Nawroczyński — Zagadnienie szkoły i państwa w naszej lekturze pedagogicznej lat ostatnich. Zygmunt Czarny — Lektura neofilologiczna w szkole średniej a w szczególności francuska. Adolf Bednarowski — Egzamin czy świadectwo. Jan Hulewicz — W sprawie udziału Galicji w walce o szkołę polską.

*ŚLĄSKIE WIADOMOŚCI MUZYCZNE* — miesięcznik poświęcony kulturze muzycznej na Śląsku. Redakcja i Admin.: Katowice, ul. Wojewódzka 45. Prenumerata roczna 4 zł, nr. pojedyńczy 40 gr. Rok wydawn. I — nry 1, 2, 3, styczeń—marzec 1937 r.

*PRZEGLĄD PEDAGOGICZNY* — dwutygodnik T. N. S. W. Red. i Admin.: Warszawa, ul. Bracka 18. Prenumerata roczna 6 zł, nr pojed. 50 gr., nry 5 i 6 marzec—kwiecień 1937 r.

*SŁONKO* — tygodnik dla dzieci. Red. i Admin.: Warszawa, Plac J. Piłsudskiego 1. Prenumerata mies. 80 gr, nr pojed. 25 gr, dla szkół zniżki. Nr 26—28 marzec—kwiecień 1937 r.

*MŁODY POLAK* — dwutygodnik dla dzieci i młodzieży nr 12—14 marzec—kwiecień 1937 r. Red. i Admin.: Warszawa, ul. Chmielna 58. Prenumerata roczna 4 zł, nr pojed. 20 gr, dla szkół zniżki.

**Redakcja:** Katowice — Urząd Wojewódzki Śląski ul. Jagiellońska I p. pokój 326. — Tel. 106.
**Administracja:** II. p. pokój 538. — Tel. 178. — Konto P. K .O. Nr. 304.121.
Czcionkami i drukiem: **Drukarnia Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach.**